

**ŠIAULIŲ VALSTYBINĖS KOLEGIOS
VERSLO IR TECHNOLOGIJŲ FAKULTETO
VADYBOS IR KOMUNIKACIJOS KATEDRA**

Rimvida Linauskienė

**ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
EDUKACINIŲ PASLAUGŲ ANALIZĖ VARTOTOJŲ POŽIŪRIU**

Informacijos valdymo studijų programos baigiamasis darbas

Darbo vadovė
Lekt. Violeta Stasėnaitė

Patvirtinu, kad šis baigiamasis darbas yra originalus autorinis darbas
Rimvida Linauskienė

Šiauliai, 2021

Rimvida Linauskienė. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos edukacinių paslaugų analizė vartotojų požiūriu, Informacijos valdymo studijų programos baigiamasis darbas / darbo vadovė lekt. Violeta Stasėnaitė; Šiaulių valstybinės kolegijos Verslo ir technologijų fakulteto Vadybos ir komunikacijos katedra. Šiauliai, 2021, 48 p.

SANTRAUKA

Baigiamajame darbe analizuojamos Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos edukacinės paslaugos vartotojų požiūriu. Viešosios bibliotekos, vykdymados edukacines paslaugas, gali sustiprinti kultūros paslaugų poveikį darbo rinkai, sumažinti socialinę ir kultūrinę atskirtį. Šiuo metu viešosios bibliotekos suvokiamos kaip populiarėjančios integralios mokymo(si) erdvės. Todėl tyrimo problema išreiškiama probleminiu klausimu – *kaip teikiamos edukacinių paslaugos vartotojų požiūriu?* Tyrimo tikslas – išanalizuoti viešosios bibliotekos edukacines paslaugas vartotojų požiūriu. Šiam tikslui pasiekti išsikelti tyrimo uždaviniai: atskleisti edukacinių paslaugų sampratą; charakterizuoti edukacinių paslaugų rūšis; ištirti Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vartotojų požiūrių į edukacines paslaugas. Tyrimo objektas – viešosios bibliotekos edukacinių paslaugos.

Darbe naudojami teoriniai tyrimo metodai: moksliinės literatūros analizė ir sisteminimas bei empirinis tyrimo metodas – anketinė apklausa. Duomenų analizei naudotas lyginimo metodas išskiriant požiūrių į edukacines paslaugas lyčių atžvilgiu. Tyime dalyvavo 116 respondentų.

Išanalizavus moksliinę literatūrą nustatyta, kad edukacinių paslaugos viešojoje bibliotekoje apima plačią sritį, kurioje ugdymo procesas orientuojamas į žinių ir kompetencijų plėtrą, kūrybiškumo ugdymą, gebėjimų išryškinimą, poreikių ir interesų tenkinimą, suteikia galimybę igyti daugiau žinių, pritraukia įvairias gyventojų socialines grupes, sukuria naujų kokybiškų paslaugų lankytojams viešojoje bibliotekoje. Viešosiose bibliotekose organizuojamos edukacinių paslaugos įvardijamos kaip renginiai, kuriuos galima suskirstyti pagal paskirtį – tai kultūriniai, profesiniai, mokomieji, neformalaus ugdymo renginiai; pagal tikslus – tai kultūriniai, informaciniai, švietimo renginiai.

Atliktas tyrimas parodė, kad respondentai teigiamai vertina ŠRSVB teikiamas edukacines paslaugas. Edukacinių paslaugos yra reikalingos ir žinomas. Lyginant vyru ir moterų požiūrius, išryškėjo dalinis atotrūkis tarp vartotojų vyru ir moterų požiūrio dėl edukacinių paslaugų naudingumo ir būtinumo. ŠRSVB edukacinių paslaugos yra būtinos, naudingos, prieinamos savo turiniu ir forma, tačiau vyrus respondentus ŠRSVB edukacinių paslaugos domina mažiau, nei moteris respondentės.

Tyrimas užsakomasis, tyrimo rezultatai bus pristatyti Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotojų dalykiname pasitarime.

Rimvida Linauskienė. Analysis of educational services of Šiauliai District Municipality Public Library from the point of view of users, Information Management study programme Graduation Thesis / supervisor lecturer Violeta Stasėnaitė; Šiauliai State College, the Faculty of Business and Technologies, the Department of Management and Communication. Šiauliai, 2021, 48 p.

SUMMARY

The Bachelor's thesis analysis the educational services from the point of view of users of Šiauliai District Municipality Public. Public libraries can enhance the impact of cultural services on the labor market and reduce social and cultural exclusion through educational services. At present, public libraries are perceived as popular integral learning spaces. Therefore, the research problem is expressed in a problematic question - how are educational services provided from the point of view of consumers? The research aims to analysis the educational services of the public library from the point of view of users. To achieve this goal, the research tasks were set: to reveal the concept of educational services; to characterize the types of educational services; to investigate the attitude of Šiauliai District Municipality public library users towards educational services. The object of the research is public library educational services.

Theoretical research methods are used in the thesis: analysis and systematization of scientific literature and empirical research method - a questionnaire survey. A comparison method was used for data analysis, distinguishing the approach to educational services from a gender perspective. 116 respondents participated in the study.

After analysing the scientific literature, it was found that educational services in the public library cover a wide area, where the educational process is focused on the development of knowledge and competencies, creativity, skills development, needs and interests, provides more knowledge, attracts various social groups, creates new quality services for visitors in the public library. Educational services organized in public libraries are usually referred to as events. Events can be grouped by purpose - cultural, professional, educational, non-formal education events; according to the goals - leisure, information, educational events; in terms of forms - they are traditional and non-traditional. The survey showed that the respondents appreciate the educational services provided by the ŠRSVB. Educational services are needed and known. Comparing the attitudes of men and women, a partial gap between the attitudes of men and women in terms of the usefulness and necessity of educational services was revealed. ŠRSVB educational services are necessary, useful, accessible in their content and form, but male respondents are less interested in ŠRSVB educational services than female respondents.

TURINYS

SVARBIŲ TERMINŲ ŽODYNAS	5
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	6
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	7
ĮVADAS	8
1. VIEŠUJŲ BIBLIOTEKŲ EDUKACINIŲ PASLAUGŲ TEORINIAI ASPEKTAI	11
1.1. Edukacinių paslaugų samprata	11
1.2. Edukacinių paslaugų paskirtis ir vaidmuo	14
2. EDUKACINIŲ PASLAUGŲ VIEŠOSIOSE BIBLIOTEKOSE BRUOŽAI	18
2.1. Edukacinių paslaugų rūšys	18
2.2. Edukacinių paslaugų teikimo aplinka	20
3. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS EDUKACINĖS VEIKLOS ANALIZĖ VARTOTOJU POŽIŪRIU.....	24
3.1. Tyrimo metodika	24
3.2. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos charakteristika	25
3.3. Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas	26
IŠVADOS.....	42
REKOMENDACIJOS.....	43
BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS	44
1 priedas. Anketa	
2 priedas. Paraška atlikti tyrimą organizacijai aktualia tema	
3 priedas. Prašymas leisti naudoti organizacijos duomenis	
4 priedas. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra	

SVARBIŲ TERMINU ŽODYNAS

Edukacinė paslauga – ugdymo procesas orientuojamas į žinių ir kompetencijų plėtrą, kūrybišumo ugdymą, gebėjimų išryškinimą, poreikių ir interesų tenkinimą, suteikia galimybę igyti daugiau žinių, tobulinti kompetencijas, kurios galiausiai tampa nuostatomis, vertybėmis ir elgesio normomis, praktiskai pritaikomomis asmeniniame gyvenime ir/ar profesinėje veikloje.

- Lipnickienė, I., Stanikūnienė, B. (2012). *Edukacinių paslaugų verslo ypatumai*. Žiūrėta 2021-04-03 internete: <https://tva.ktu.edu/wp-content/uploads/sites/312/2018/09/mskz-2012.pdf#page=74>

Informalusis švietimas – savarankiškas ir savaiminis, nuolat vykstantis mokymasis, kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir praktine patirtimi.

- *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas*. (2002). Žiūrėta 2021-02-06 internete: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAP/TAIS.169795/>

Neformalusis švietimas – švietimas, vykstantis pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos išgijimo programas.

- *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas*. (2002). Žiūrėta 2021-02-06 internete: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAP/TAIS.169795/>

Savaiminis švietimas – yra mokymasis, atsirandantis iš kasdienio gyvenimo veiklų susijusių su darbu, šeima ar laisvalaikiu. Savaiminis mokymasis kartais vadinamas mokymusi iš patirties ir iki tam tikro lygmens gali būti suprantamas kaip atsitiktinis mokymasis. Jis nėra struktūruotas, iškeliant mokymosi tikslus, apibrėžiant mokymosi laiką ir/ar pagalbą mokantis. Čia nesuteikiami sertifikatai. Savaiminis mokymasis gali būti sąmoningas, bet dažniau yra nesąmoningas, atsitiktinis.

- Colardyn, D., Bjornavold, J. (2004). Validation of formal, non-formal and informal learning: policy and practices in EU member states. European. *Journal of Education*, Vol. 39, No. 1., p. 69-89.

LENTELIŲ SARAŠAS

Lentelės Nr.	Lentelės pavadinimas	Puslapis
1.	Edukacinių paslaugų samprata	13
2.	Edukacinių paslaugų rūšys	19
3.	Respondentų sociodemografiniai duomenys	27
4.	Lankymosi tikslai bibliotekoje	30
5.	Edukacinių paslaugų vertinimas	32
6.	Respondentų požiūris į edukacinių programų pažinimą	34
7.	Edukacinės aplinkos vertinimas	35
8.	Respondentų požiūris į edukacinių paslaugų ir programų vykdymą	37
9.	ŠRSVB reklamos ir komunikacijos priemonių viešinimas	38

PAVEIKSLŲ SARAŠAS

Paveikslėlio Nr.	Paveikslėlio pavadinimas	Puslapis
1.	Paslaugų savybės	11
2.	Edukacinių paslaugų paskirtis ir vaidmuo viešojoje bibliotekoje	16
3.	Edukacinės aplinkos keturių veiksnių sąveika	21
4.	Viešosios bibliotekos edukacinė aplinka	23
5.	Respondentų požiūris į ŠRSVB paskirtį	28
6.	Respondentų požiūris į biblioteką	29
7.	Respondentų nuomonė apie bibliotekos paslaugų pakankamumą	29
8.	Respondentų požiūris į edukacinių paslaugų būtinumą bibliotekoje	31
9.	Respondentų požiūris į edukacinių paslaugų žinomumą	31
10.	Respondentų nuomonės pasiskirstymas apie edukacinių paslaugų naudingumą	33
11.	Respondentų nuomonės pasiskirstymas apie edukacinių paslaugų pakankamumą	36
12.	Kas skatintų dažniau lankyti bibliotekoje	37
13.	Ketinimas naudotis edukacinėmis paslaugomis ŠRSVB	39
14.	Respondentų nuomonė apie tai, ar jie rekomenduotų edukacines paslaugas savo draugams ir pažiustamiems	39

IVADAS

Temos aktualumas. Viešųjų bibliotekų svarbiausia misija buvo ir yra būti tarpininku tarp informacijos ir visuomenės. Sutelkusių didelius informacinius išteklius ir turėdamos išvystytą infrastruktūrą, prieinamą visiems gyventojams, bibliotekos yra bendruomenių švietimo centrai (Abazoriuviene, 2016). Viešosios bibliotekos, siekdamos pritraukti įvairių socialinių grupių lankytojus, nuolatos plečia savo veiklos sritis. Šiuolaikinės bibliotekos misija apima informacijos, kultūros sklaidos, edukacijos, inovacijų populiarinimo funkcijas (Gudauskas, 2016). Viešoji biblioteka – bendruomenės susibūrimo vieta, žinių, kultūros ir vis labiau – modernių technologijų centras. Knygų skolinimo paslauga lieka svarbia bibliotekų paslauga, tačiau pagrindinės viešųjų bibliotekų užduotys yra platesnės – lavinti, informuoti visuomenę ir suteikti visiems prieinamas prasmingo laisvalaikio galimybes (*Inovacinės bibliotekos paslaugos, sprendimai ir metodai skirtingu kartu klientų grupėms strateginės gairės*, 2019).

Bibliotekų sistema apima plačią vartotojų auditoriją, todėl bibliotekos, vykdydamos edukacines ir kultūrines veiklas, gali sustiprinti kultūros paslaugų poveikį darbo rinkai, sumažinti socialinę atskirtį, regionų netolygumus ir pan. Šiuo metu bibliotekos suvokiamos kaip populiarėjančios integralios mokymo(si) erdvės (*Bibliotekų plėtros strateginės kryptys 2016–2022*, 2016). Tinkamai įrengta biblioteka yra būtina sąlyga intelektualinei, moralinei ir dvasinei pažangai. Ji yra neatskiriamai piliečių ir visos tautos gerovės dalis. Nors žmonėms įgyti išsilavinimą padeda įvairios institucijos – mokyklos, agentūros, socialinės rūpybos įstaigos, muziejai ir pan., tačiau biblioteka, kaip ugdymo vieta, – iškilusia iš jų, nes šiuolaikinėje visuomenėje ji atlieka ne vieną svarbią funkciją: informacinę, edukacinę, kultūrinę, archyvinę, socialinę, rekreacinę (Saiful Islam, 2009). Kūrybiškumas užima kertinę vietą strategijoje „Lietuva 2030“ (2012). Pateiktoje vizijoje teigama, kad siekiama pažadinti visuomenės ir kiekvieno jos nario kūrybiškumą, susitelkti prie idėjų, kurios padėtų Lietuvaiapti modernia, veržlia, atvira pasauliui, puoselėjančia savo nacionalinį tapatumą šalimi. Edukacinės veiklos analizė ne tik suteikia informacijos apie žmogaus meninės bei materialinės veiklos rezultatus, neginčiamai turinčių ugdomajį poveikį, išsaugojimo ir perdavimo visuomenei svarbą, bet ir įrodo bibliotekų dalyvavimo sudėtinguose socialinės adaptacijos, kultūrinės identifikacijos, asmenybės ugdymo procesuose reikšmę.

Šiuolaikinė visuomenė iš bibliotekų tikisi informacijos prieinamumo, kultūrinių ir edukacinių paslaugų pasiūlos. Siekdamos atlepti visuomenės poreikius, viešosios bibliotekos plečia savo vaidmenų spektrą – iš aprūpinimo knygomis vietų jos tampa bendruomenės susibūrimo erdvėmis, kuriose vykdomos

edukacinės veiklos, suteikiama prieiga prie informacijos šaltinių, organizuojami kultūriniai ir edukacioniai renginiai (Kulikauskienė, 2019).

Tyrimai apie viešujų bibliotekų edukacines paslaugas néra dažni mokslinéje aplinkoje, vienkartinių edukacių paslaugų vertinimus dažniausiai atlieka pačios viešosios bibliotekos vietiniu lygmeniu, intensyviau šiuos tyrimus atlieka Lietuvos nacionalinė biblioteka. Šiame darbe pasirinkta nagrinéti Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos edukacines paslaugas vartotojų požiūriu, toks tyrimas šioje bibliotekoje atliekamas pirmą kartą.

Tyrimo problema. Neatskleistas vartotojų požiūris į edukacines paslaugas trukdo tobulinti edukacių paslaugų pasiūlą Šiaulių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje (toliau – ŠRSVB). Todél tyrimui keliamas probleminis klausimas: *kaip teikiamos edukacines paslaugos vartotojų požiūriu?*

Tyrimo objektas – viešosios bibliotekos edukacines paslaugos.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti viešosios bibliotekos edukacines paslaugos vartotojų požiūriu.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti edukacių paslaugų sampratą.
2. Charakterizuoti edukacių paslaugų rūšis.
3. Išsiaiškinti, kaip teikiamos edukacines paslaugos Šiaulių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vartotojų požiūriu.

Tyrimo metodai ir priemonės. Rašant baigiamajį darbą naudoti šie tyrimo metodai:

1. Mokslinės literatūros analizė ir sisteminimas.
2. Anketinė apklausa (kiekybinio tyrimo metodas).
3. Kiekybių duomenų analizei taikyti aprašomosios statistikos metodai – skaičiuojamas vidurkis, atlikta respondentų pagal lyti nuomonių lyginamoji analizė.

Rašant baigiamajį darbą naudotos šios tyrimo priemonės:

1. Mokslinės literatūros šaltiniai (remtasi teisiniais aktais: Bibliotekų plėtros strateginės kryptimis 2016–2022 (2016), Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2012), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011). Edukacijos paslaugų poreikį ir jų kūrimo galimybes bibliotekose analizavo J. Kanapickaitė (2015), P. Biveinis (2019), A. Valaitytė (2018), K. Kulikauskienė, (2019) G. Kijauskaitė, I. Alėbaitė (2016). Paslaugos savybes ugdyme analizavo B. Vengrienė, (2008), L. Bagdonienė, R. Hopenienė, (2015). Vartotojų ugdymą, mokymų koordinavimą (vadybos), kūrybinio mąstymo ugdymą atskleidė V. Grigas (2011). Užsienio autoriai D. Getz, S. J. Page, (2016), B. Burgan, T. Mules, (2001), R. D. Lankes (2011, 2012), A. Lloyd (2010), J. Lau

(2013) moksliniuose straipsniuose analizuojama bibliotekų veiklos pokyčius, vartotojų informacinių raštingumo gerinimo klausimus, bibliotekų reikšmę ugdymui bei mokymuisi visą gyvenimą.

2. Anketa.

3. Tyrimo rezultatams apdoroti ir pavaizduoti naudotos programos *Microsoft Office Excel* ir *Microsoft Word 2013*.

Pagrindiniai darbo rezultatai ir jų praktinis reikšmingumas.

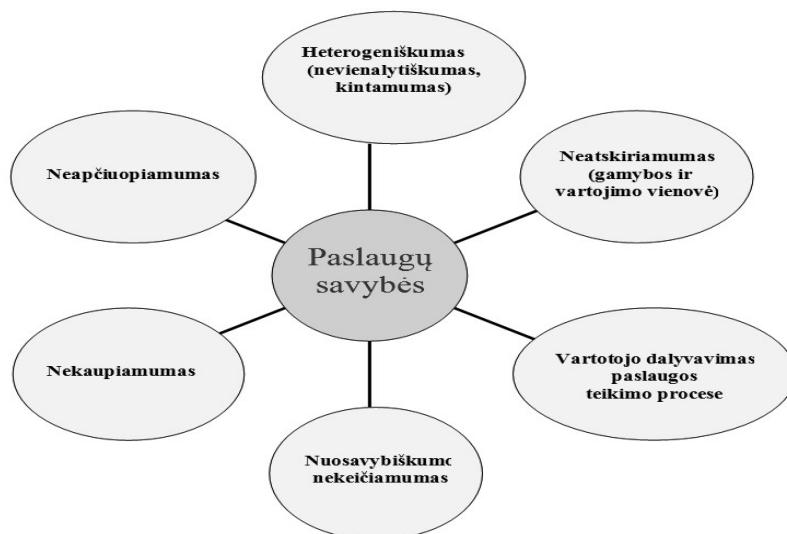
Edukacinė paslauga bibliotekoje – sisteminges ir struktūruotas mokymas ir mokymasis bibliotekos erdvėje, naudojant edukologijos moksle apibrėžtą ugdymo proceso struktūrą, taip pat bibliotekoje saugomus išteklius ir sukauptas žinias. Edukacinė paslauga bibliotekoje apima įvairias edukacijos formas: edukacinius užsiemimus, kūrybines dirbtuves, neformalaus ugdymo renginius. Tyrimu nustatyta, kad ŠRSVB vartotojai – vyrai ir moterys – edukacines paslaugas vertina teigiamai. Gauti tyrimo rezultatai bus praktiskai pritaikomi Šiaulių rajono viešojoje bibliotekoje, nes tyrimas yra užsakomasis, tyrimo rezultatai bus pristatyti bibliotekos administracijai ir kolektyvui. Užbaigus tyrimo rezultatų apibendrinimą ir pateikus baigiamąjį darbą, institucijos vadovybė pasiūlė tyrimą testi toliau. Pasibaigus Lietuvoje karantino apribojimams dėl COVID-19 viruso grėsmės ir atsiradus galimybei bendrauti su respondentais-vartotojais laisviau, testi apklausą ir surinkti apskaičiuotą tikrają tyrimo imtį.

1. VIEŠUJŲ BIBLIOTEKŲ EDUKACINIŲ PASLAUGŲ TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Edukacinių paslaugų samprata

Edukacinių paslaugų supratimas yra aiškesnis, kai išsiaiškinama paslaugos samprata. Dabartinės lietuvių kalbos žodyne (2000) paslauga apibrėžiama kaip patarnavimas, pagalba. Paslauga – tai visuma įvairiausių procesų, kuriuose dažnai dalyvauja ir pats vartotojas (Labanauskaitė, Šturalo, 2014). Paslaugos sąvoka turi daug reikšmių, apimančių veiklą nuo asmeninės paslaugos iki paslaugos, kaip produkto, sudedamosios dalies. Ph. Kotler ir K. L. Keller (2012) teigia, kad paslauga – tai bet kokia nemateriali veikla, kurią viena šalis (paslaugų teikėjas) gali suteikti kitai (vartotojui) ir kuri neturi nuosavybės požymio. Pasak R. Pukelytės (2010), paslauga – tai santykiai. V. Pranulio, A. Pajuodžio (2012) manymu, paslauga tai prekė. Taigi, paslaugą galima apibrežti, kaip tam tikrų vartotojui reikalingų veiksmų atlikimą, visą atlikimo procedūrą, kurios galutinis rezultatas turi suteikti vartotojui laukiamą pasitenkinimą, pagerėjimą ir pan.

Kiekviena paslauga pasižymo tam tikromis savybėmis. Apžvelgus mokslinę literatūrą, jau išsiaiškinome, kad nėra vieningo paslaugos apibrėžimo, bet galima išskirti keletą paslaugai būdingų savybių minimų ne viename apibrėžime. Žinomi pasaulyje ir Lietuvos specialistai N. Langvinienė, B. Vengrienė (2005); V. Atkočiūnienė, K. Vabolytė (2011); Z. Manžuch, E. Macevičiūtė, B. Adomavičius (2012) savo darbuose išskiria ir apibūdina šias paslaugoms dažniausiai būdingas savybes. Šios savybės būdingos ir edukacinėms paslaugoms (žr.1 pav.).

1 pav. Paslaugų savybės

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis: L. Bagdoniene, R. Hopeniene, (2009)

Biblioteka pirmiausia suprantama kaip paslaugas teikianti institucija. Tuo pačiu bibliotekos suvokiamos kaip populiarėjančios integralios mokymo(si) erdvės, tačiau įvairių visuomenės grupių neformalusis neprofesinis ir savaiminis švietimas bibliotekose, paslaugų ir išteklių integravimas į formaliojo švietimo procesus ir priemones tebéra fragmentiška veikla (Glosienė, Manžuch, 2009). Kaip tvirtinama *Bibliotekų plėtros strateginėse kryptyse 2016–2022 m.* (2016) biblioteka gali būti pajėgiausia kultūros, mokslo, mokymosi visą gyvenimą, ekonominės ir socialinės plėtros skatinimo informacinė infrastruktūra. Pirmoji bibliotekų veiklos strateginė kryptis teigia: „bibliotekas – visuomenės mokymuisi“. Tikslas – stiprinti gyventojų kultūrinių ir informacinių gebėjimų, raštingumo ugdymo veiklas bibliotekose, dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese. Edukacija bibliotekose įvardijama kaip strateginė IFLA 2017 nuostata, pagal kuriaj biblioteka – bendruomenės susibūrimų, neformalaus ugdymo ir informacijos erdvė. Švietimas yra viena iš šiuolaikinės bibliotekos paslaugų sferų, kai biblioteka tampa erdve mokytis, susitikti, dalyvauti ir keistis idėjomis (Next Library, 2017).

Edukacija bibliotekose apima plačią sritį, kurioje ugdymo procesas orientuojamas į žinių ir kompetencijų plėtrą, kūrybiškumo ugdymą, gebėjimų išryškinimą, poreikių ir interesų tenkinimą, suteikia galimybę įgyti daugiau žinių, tobulinti kompetencijas, kurios galiausiai tampa nuostatomis, vertybėmis ir elgesio normomis, praktiskai pritaikomomis asmeniniame gyvenime ir (ar) profesinėje, sociokultūrinėje veikloje. Edukacija, kaip rašoma Tarptautinių žodžių žodyne (2013), tai ugdymas, švietimas, lavinimas. Į edukacijos sampratą įtraukiamas ne tik formalusis, bet ir neformalusis švietimas, kuris tampa vienu iš pagrindinių žinių šaltinių, o žinios – tai bene svarbiausias žmogaus gyvenimo turtas, kokybiską, sėkmingą, visavertį gyvenimą, nes be nuolatinio žinių tobulinimo, kompetencijų ugdymo žmogus praranda gebėjimą būti konkurencingas (Getz, Page, 2016, Getz, 2008, Burgan, Mules, 2001).

Edukacinės paslaugos viešosiose bibliotekose – mažai tyrinėtas reiškinys. Į edukaciinių paslaugų sampratą galima įtraukti įvairaus pobūdžio veiklas, kurios lavina, ugdo, leidžia atrasti, išmokti ir susipažinti. Taigi, edukacines paslaugas galima apibrėžti kaip paslaugas orientuotas į ugdymą, lavinimą, atradimą, išmokimą, pažinimą. Tai kaip viso gyvenimo trukmės procesas, kuris apima viešujų bibliotekų informacines, kultūrines, švietėjiškas veiklas. Taigi galima teigt, kad edukacinės paslaugos neturi tam tikros nustatytos visiems priimtinios reikšmės (žr. 1 lentelę).

Edukacių paslaugų samprata

Autoriai, šaltiniai, metai	Apibrėžtys
Bowdin G. ir kt. (2006)	Edukacinė paslauga, kaip specifiniai ritualai, pristatymai, spektakliai, šventės, kurios yra sąmoningai suplanuotos ir skirtos pažymėti ypatingoms progoms ir pasiekti tam tikriems socialiniams ir kultūriniam ar bendruomeniniam tikslams.
A. Glosienė, Z. Manžuch, (2009)	Viešujų bibliotekų švietimo (edukacijos) funkcija viena pastoviausiu. Švietimas ir mokymas(is) neatsiejami nuo larinimo, ugdymo, auklėjimo, pažinimo, akiračio plėtim, asmenybės tobulėjimo, savo „aš“.
I. Sibrian, (2009)	Skaitymo kultūros tyrimų aspektai siejami su edukacine paslauga bibliotekose.
Tarptautinių žodžių žodynėlis, (2013)	Edukacija – tai ugdymas, švietimas, larinimas.
K. Herleemann, (2013)	Edukacinė paslauga – apimanti polemiką su dabartiniu pasauly ir atverianti kiekvienam galimybę dalyvauti socialiuose, kultūriuose ir politiniuose procesuose.
D. Prakapienė, (2013)	Edukacinė paslauga skatina lankytąjų domėjimąsi, kūrybiškumą, plečia jau turimą patirtį, formuoja vertėbes ir požiūrius.
V. Lukošiūnienė, (2014)	Edukacinė paslauga bibliotekoje, kaip analizės aspektas įsitvirtina neformaliojo ir informaliojo švietimo paradigmą kontekstuose.
Protz K. (2016).	Švietimas (ugdymas) grindžiamas suinteresuoto asmens individualiais poreikiais ir galimybėmis.
Edukacija bibliotekoje: galimybės ir iššūkiai, (2017)	Edukacinė paslauga – tai bet koks žinių perteikimas, kažko naujo išmokinimas, su kažkuo supažindinimas. Žinių perdavimas kitiems mokymas ir viskas, kas susiję su ugdymu.
J. Kanapickaitė, (2017)	Edukacija bibliotekoje suprantama kaip dinamiška keturių veiksnių sąveika: asmuo (kas?), bibliotekininkas ar kiti specialistai (su kuo?), ugdymo turinys (ko mokosi?) ir vieta, technologijos (kur? Kuo naudojanties?).
L. Lobanova, A. Rakauskas, (2017)	Edukacines paslaugas, kaip viso gyvenimo trukmės procesas, apima labai plačias sritis, kurios susideda iš platus spektrės ugdymo proceso veiksnių.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis lentelėje nurodytais autoriais ir šaltiniais

Edukacines paslaugas galima apibrėžti kaip mokymosi, pažinimo, larinimo, ugdymo galimybes bibliotekos aplinkoje, kurias lydi estetinis pasitenkinimas, naudojant bibliotekos dokumentų fondus, informacines technologijas ir kitas priemones. Pagrindinis tikslas kuriant edukacines paslaugas yra ne perduoti informaciją, bet skatinti ir ugdyti pačių lankytąjų supratimą bei aktyvumą. Teikiant edukacines paslaugas galima panaudoti visas priemones, metodus ir edukacines teorijas, neužmirštant svarbiausių ir geriausių didaktinės priemonės – nuoseklus ir vaizdaus pačių objektų pristatymo.

Tokios sampratos apibrėžties laikymis aptariant edukacių paslaugų rūšis ir paskirtį viešosiose bibliotekose.

1.2. Edukacinių paslaugų paskirtis ir vaidmuo

Bibliotekos – viešojo sektoriaus organizacijos, kuriose paslaugų pokyčiai itin spartūs. Tai lemia, kad bibliotekose sparčiai persvarstomi veiklos prioritetai, keičiamos nusistovėjusios paslaugos (Ilgevičienė, 2017).

Edukacija bibliotekose galima per neformalujį švietimo ir informalujį lygmenis. Savišvietos paskirtis bibliotekoje – suteikti galimybes asmeniui nuolat savarankiškai mokytis naudojantis bibliotekos informacijos erdve, vadinamoji informali edukacinė paslauga. Kita edukacijos bibliotekoje kryptis – tikslingai organizuota su ugdytoju bendradarbiaujant atliekama edukacinė veikla bibliotekoje. Tai tokia kryptinga edukacinė paslauga bibliotekoje, kurią lemia ugdymo tikslas, turinys, metodai, priemonės, bibliotekos pokyčių kultūra.

R. D. Lankeso (2012) nuomone, tai reikšminga nūdienos viešujų bibliotekų pridedamoji vertė, pasireiškianti atliekamų veiklų kompleksiškumu įgyvendinant informacinę, kultūrinę, šviečiamają- edukacinę ir socialinę-visuomeninę funkcijas, ir jos orientacija į bendruomenės narių poreikius. Žvelgdamos iš šios perspektyvos ir siekdamos užsibrėžto tikslų viešosios bibliotekos turėtųapti vartotojui saugia ir jų laukiančia aplinka, suteikiančia galimybę susipažinti ir pabendrauti, turiningai leisti laisvalaikį, pasinaudoti elektroninėmis paslaugomis, o edukaciniai renginiai turi sudaryti galimybę mokytis, igyti naujų žinių ir gebėjimų juos pritaikyti už bibliotekos ribų – ieškant darbo, kuriant verslą ir sprendžiant kitas socialines ir kultūrines problemas. Ypatingas vaidmuo tenka edukacinėms programoms, kurios pritraukia socialines grupes, sukuria naujų kokybiškų paslaugų lankyojams. Taip keičiasi ne tik bibliotekų vaidmuo, bet ir įvaizdis visuomenėje (Lankesas, 2011).

Lietuvoje jau apstu bibliotekų, kuriose tradicinės paslaugos stipriai evoliucionavo ir išsiplėtė. Kavinės, teatrų vaidinimai, koncertai, paskaitos, garsinis pasakų skaitymas, meno parodos, klubai, bevielis internetas, kalbų kursai imigrantams, kompiuterinio raštingumo kursai, darbo paieškos paslaugos, susitikimų ar repeticijų kambariai, konsultacijos mokesčių klausimais, filmų demonstravimas, jogos užsiėmimai, susitikimai su rašytojais, teisiniai patarimai, ir, žinoma, duomenų bazės, knygos. Visa tai gali rasti viešojoje bibliotekoje, ir nemokamai (Naujoviškos viešosios bibliotekos gairės, 2011).

LR bibliotekų įstatyme (2010) apibrėžama, jog fizinių ir juridinių asmenų lygių teisių naudotis teisės aktų nustatyta tvarka teikiamomis nemokamomis paslaugomis užtikrinimas teikiant visuomenės švietimui, moksliniams tyrimams bei asmenybės ugdymui reikalingą informaciją ir paslaugas.

IFLA konferencijos (1999) dalyviai išskyrė tris pagrindinius viešosios bibliotekos vaidmenis informacijos visuomenėje. Kalbant apie edukacines paslaugas bibliotekoje yra svarbus trečias punktas,

t.y. tėstimis mokymasis, kadangi edukacinės paslaugos yra orientuotos į ugdymą, lavinimą, atradimą, išmokinį ir pažinimą.

2001 m. išleistas IFLA / UNESCO viešųjų bibliotekų gaires sudaro šeši skyriai, pirmajame kurių – „Viešųjų bibliotekų vaidmuo ir paskirtis“ – pabrėžiama, kad svarbiausias viešosios bibliotekos tikslas – įvairiais būdais teikti išteklius ir paslaugas, kad būtų patenkinti asmenų ir grupių švietimo, asmeninio tobulėjimo poreikiui.

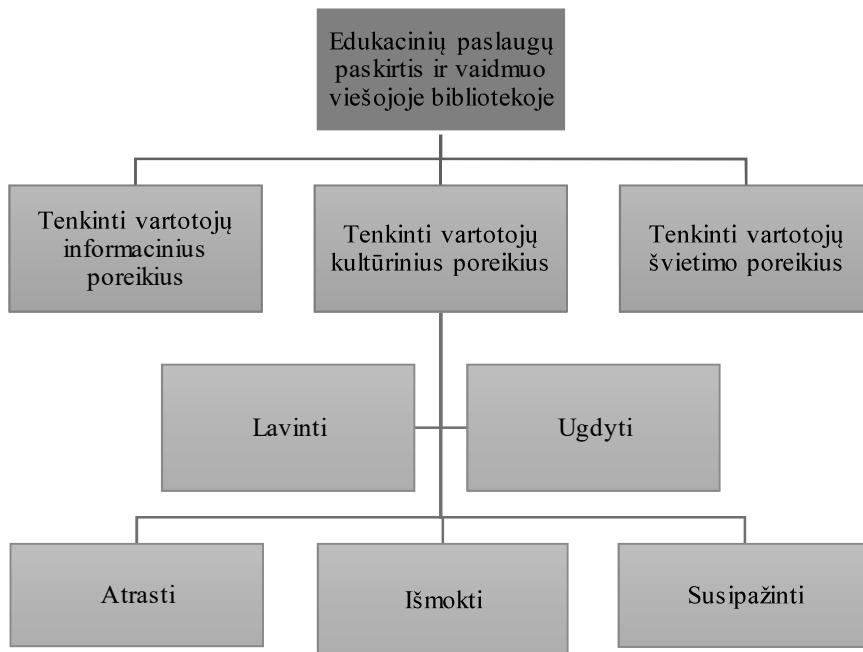
Tarp edukacinių paslaugų informacinių raštingumo ugdymas yra kaip viena iš veiksmingiausių priemonių informacijai pasiekti. Bibliotekos, ugdydamos informacinių raštingumo gebėjimus, atlieka edukaciją, kuri priskirtina prie aktyviosios bibliotekų veiklos. Visuomenė ugdoma pasitelkiant tam tikrą fondą, skatinant informacijos šaltinių naudojimą ir tiesiogiai ugdomant vartotojų informacinių raštingumo gebėjimus (Tautkevičienė, 2005).

Informacinių raštingumo gebėjimų ugdymo aktualumą pagrindžia ir Europos Sajungos strateginiame dokumente „Europa 2020“ (2010) suformuluota pavyzdinė iniciatyva „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“. Ši iniciatyva skatina mokytis, studijuoti, tobulinti gebėjimus ir įgyti naujų; vykdyti moksliinius tyrimus ir diegti inovacijas, kurti naujus produktus ir paslaugas, kurie skatintų ekonomikos augimą, kurtų darbo vietas, padėtų spręsti socialines problemas.

Informaciniams raštingumui būdingi šie pagrindiniai siekiai: ugdyti gebėjimus pasiekti informaciją naudojantis informaciniemis technologijomis; ugdyti gebėjimą integruoti naują informaciją į žinojimo struktūrą; gebeti išsaugoti ir paskleisti įgytas žinias; kūrybiškai pritaikyti žinias; nustatyti problemas ir jas spręsti; kritiškai vertinti informaciją A. Llooyd (2010), J. Lau (2013).

Edukacinių paslaugų paskirtis yra tenkinti šiuos bibliotekos vartotojų poreikius:

1. Orientuotis į žinių, kompetencijų, gebėjimų plėtrą, skatinti kūrybiškumą;
2. Ugdyti žmogaus gebėjimų įvairovę;
3. Suteikti galimybę įgyti naujų žinių, tobulinti kompetencijas;
4. Stiprinti vertėbes ir svarbias nuostatas, kurias žmogus turi tinkamai pritaikyti asmeniniame gyvenime ir profesinėje aplinkoje (žr. 1 pav.).

2 pav. Edukacinių paslaugų paskirtis ir vaidmuo viešojoje bibliotekoje

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis R. D. Lankesu, (2012), IFLA konferencija, (1999), G.Ilgevičienė, (2017), G. Kijauskaite ir I. Alėbaite, (2016), K. Kulikauskienė, (2019).

Pagal pateiktą 1 paveikslą galima teigti, kad viešosios bibliotekos, teikdamos edukacines paslaugas, vykdo pagrindines viešosios bibliotekos funkcijas: informacinę, kumuliacinę, švietėjišką, kultūrinę bei tenkina vartotojų informacinius, kultūrinius bei švietimo poreikius.

Edukacinis-kultūrinis bibliotekų vaidmuo reiškia, kad biblioteka yra vieta, kurioje galima turiningai ir kultūringai praleisti savo laisvą laiką, kadangi jose yra organizuojami įvairūs renginiai, projektais ir kiti užsiemimai (Kijauskaitė, Alėbaitė, 2016). Bibliotekose daug dėmesio skiriama vaikams ir jaunimui, bibliotekos įgyvendina projektus, skirtus vaikų ir jaunimo kūrybiškumui skatinti, jų motyvacijai stiprinti (Biveinis, 2018). Pasak G. Kijauskaitės ir I. Alėbaitės (2016) bendruomeninis vaidmuo reiškia, kad biblioteka yra ta erdvė, kurioje asmenys renkasi, kad galėtų pabendrauti vieni su kitais ir jungtis į bendruomenes. Svarbus bibliotekos vaidmuo – socialinis, kuris reiškia, kad biblioteka yra visiems prieinama ir atvira vieta, kurioje susirinkusios žmonių grupės gali laisvai realizuoti savo idėjas komunikuodami ir dalyvaudami įvairiuose užsiemimuose su savo bendraminčiais (Kulikauskienė, 2019).

Apibendrinant galima teigt, kad edukacinės paslaugos bibliotekoje – sistemingas ir struktūruotas mokymas ir mokymasis, pažinimo, lavinimo, ugdymo galimybės, kurias lydi estetinis pasitenkinimas, naudojant ugdymo proceso struktūrą, taip pat bibliotekoje saugomus išteklius ir sukauptas žinias. Viešųjų bibliotekų edukacinių paslaugų paskirtis – tenkinti asmenų ir grupių informacinius, švietimo, kultūrinius poreikius, didinti kultūros ir meno paslaugų skliaudą. Edukacinių paslaugų vaidmuo – lavinti, ugdyti, supažindinti viešosios bibliotekos lankytojus, t.y. ugdyti vartotojų kompetencijas ir įgūdžius, lavinti meninius ir kultūrinius gebėjimus.

2. EDUKACINIŲ PASLAUGŲ VIEŠOSIOSE BIBLIOTEKOSE BRUOŽAI

2.1. Edukacių paslaugų rūšys

Pastaraisiais metais edukacija Lietuvos viešosiose bibliotekose tapo itin aktuali. Ji išsiskiria didele veiklų įvairove: pristatomi mokymai, seminarai, kūrybinės dirbtuvės, diskusijos, konferencijos ir susitikimai, skaitymo skatinimo renginiai, filmų, komiksų, muzikos įrašų kūrimo, programavimo, inžinerinių gebėjimų lavinimo ir robotikos pamokos, sveikatos raštingumo, teisinio ir finansinio raštingumo, kalbų mokymai, interneto transliacijos ir kt. Labai populiarū bibliotekose vykstanti edukacinė veikla: atviros kūrybinės erdvės, dar vadinamos kūrybinėmis laboratorijomis arba kūrybinėmis dirbtuvėmis. Bibliotekose organizuojami įvairaus tipo mokymai ikimokyklinukams, šeimoms, moksleiviams ir studentams, suaugusiesiems ir seniorams. Viena svarbiausių edukacių veiklų yra vartotojų informacinių raštingumo mokymai savivaldybių viešosiose bibliotekose. Svarbu paminėti, kad įsigali nuotolinės suaugusiųjų mokymosi platformos bibliotekose. Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninėje platformoje EPALE (2016) skiriama dėmesio ir suaugusiųjų mokymuisi bibliotekose. Biblioteka – ne tik ugdytojo ir ugdytinio informacijos centras, bet ir jauki susibūrimų, diskusijų, kultūrinių renginių, ramaus poilsio erdvė.

A. Valaitytė (2018) akcentuoja, kad viešosios bibliotekos, būdamos neformalaus mokymosi visą gyvenimą galimybių teikėjos ir organizatorės teikia edukacines paslaugas mokydamas vartotojus naudotis informacijos ištekliais, organizuodamas kultūrines, skaitymo skatinimas, kraštotoiros, etninės kultūros, menines veiklas.

Viešujų bibliotekų edukacių paslaugų srityje galima išskirti kelias aktualias kryptis:

1. Renginių organizavimas,
2. Kraštotoiros veikla ir vienos kultūros paveldo aktualizavimas,
3. Etninės kultūros sklaida, istorinės atminties palaikymas ir ugdymas,
4. Meninės įvairovės sklaida bei vartotojų kūrybiškumo ir kūrybingumo skatinimas,

daugiakultūriškumo plėtotė (Biveinis, 2018).

Viešosios bibliotekos teikia kitas edukacines paslaugas, kurios susiejamos su kultūros ir informacinių renginių arba kultūros edukacija. Viešujų bibliotekų kultūros edukacinių paslaugos suteikia žmonėms galimybę plėsti kultūros paveldo, meno suvokimą, naujovių pažinimą, naudotis įvairiomis meno ir kultūros raiškos formomis, bibliotekose puoselėjamas kultūros dialogas, ugdomas individu kūrybišumas ir saviraiška. Edukacinis renginys gali būti įvairių formų: praktinė kūrybinė veikla (kūrybinės dirbtuvės, kūrybinės laboratorijos, praktiniai seminarai), viktorinos, protmūšiai,

kūrybiniai konkursai, mokomieji (edukaciniai) žaidimai, įgūdžių ugdymo pamokos ir pan. Viešosiose bibliotekose, sudarant edukacines programas, derinami įvairių formų renginiai (pavyzdžiu, teminė ekskursija ir kūrybinės dirbtuvės arba edukacinis žaidimas, arba mažoji viktorina) (žr. 2 lentelę).

2 lentelė

Edukacių paslaugų rūšys

Kultūriniai renginiai	Profesiniai renginiai	Lavinamieji renginiai	Neformalaus ugdymo renginiai
Parodos	Seminarių	Edukacinės programos	Kalbų mokymai
Knygų aptarimai	Mokymai	Konkursai	Skaitymo įgūdžių tobulinimo programos
Susitikimai	Konferencijos	Kūrybinės dirbtuvės	Informacinių raštingumo mokymai
Mugės	Forumai	Viktorinos	Išmaniuju technologijų mokymai
Ekskursijos	Kvalifikacijos tobulinimo kursai	Protmūšiai	Meninis ugdymas
Klubinė veikla	Diskusijos	Kraštotoyrinės programos	
Filmų vakarai		Kūrybiniai projektai	
Akcijos			

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis J. Kanapickaitė ir V. Ambrasiūniene, (2016), A. Valaitytė, (2018)

Vienu populiariausių kultūrinės komunikacijos priemonių – kultūriniai renginiai. Viešoji biblioteka gebanti pasiūlyti kultūringo laisvalaikio praleidimo, užimtumo alternatyvą per bibliotekos organizuojamus renginius. Jų metu užmezgamas tiesioginis kontaktas tarp kultūros vertybų skleidėjų ir kultūros vartotojų, tiesiogiai keičiamasi informacija, formuojamas ar koreguojamas kultūrinis suvokimas. Svarbu, kad renginių perduodama žinia (informacija) būtų priimta palankiai, atitinktų tą žinią priimančių poreikius, būtų jiems suprantamai perduota (Janavičienė, 2009).

Profesiniai renginiai skirti įvairių gebėjimų ir įgūdžių tobulinimui, naujų kompetencijų išjėjimui. Vartotojai profesinius gebėjimus ir įgūdžius tobulinasi įvairiais būdais – formaliai, neformaliai, savaimė ir pasitelkdami įvairius metodus: mokymasi pagal formaliojo mokymosi programas, kursus, seminarus, konferencijas, stažuotes, nuotolinio švietimo ir mentorystės programas, projektinę veiklą, diskusijas, veiklos refleksiją, mokymasi iš patirties ir kt.

Meninės edukacinės programos dažniausiai vykdomos vaizduojamosios dailės, teatro, kino, muzikos, fotografijos srityje. Didžiausią edukacių programų dalį sudaro su knygomis ir informaciniais šaltiniais susiję renginiai (pvz. skaitymo skatinimo edukacioniai renginiai). Edukacinę programą sudaro dvi dalys – teorinė ir praktinė. Edukacių programų tinkleli galima suskirstyti pagal

tematiką, praktines užduotis ir amžiaus grupes. Pagal temą programos skirstomos į istorines, muzikines, etnologines, o pagal praktinių užduočių pobūdį – į kūrybines, kūrybines vaidybines ir žaidybines. Kuriant edukacinę programą, stengiamasi ją taikyti vieno amžiaus dalyviams.

Bibliotekose vykdomi tokie edukaciniai kūrybiniai projektai ir/ar edukaciniai renginiai: savišvieta viešojoje bibliotekoje, filmų vakarai, parodos (virtualios parodos), koncertai, paskaitos, ilgalaikiai mokymai (pvz. Informacijos raštingumo mokymai), knygų pristatymai, kūrybines dirbtuvės, akcija Knygų Kalėdos, susitikimai su ižymiais žmonėmis, renginių ciklai pvz. „susitikime bibliotekoje!“, naudingi internetiniai šaltiniai mokslui ir laisvalaikiui populiarinimas, planšetiniai kompiuteriai Tavo poreikiams: fotografuok, filmuok, redaguok; bendrauk, dalinkis; edukaciniai-kūrybiniai žaidimai „(At)pažink dailininką“, protmūšiai bibliotekose, tiesioginės internetinės video transliacijos, apskritojo stalo diskusijos (Kanapickaitė, Ambrasiūnienė, 2016).

Tarp edukacių paslaugų rūšių – informacijos raštingumo ugdymas yra kaip viena iš veiksmingiausių priemonių informacijai pasiekti. Bibliotekos, ugdydamos informacijos raštingumo gebėjimus, atlieka edukaciją, kuri priskirtina prie aktyviosios bibliotekų veiklos. Visuomenė ugdoma pasitelkiant tam tikrą fondą, skatinant informacijos šaltinių naudojimą ir tiesiogiai ugdomas vartotojų informacijos raštingumo gebėjimus (Tautkevičienė, 2005).

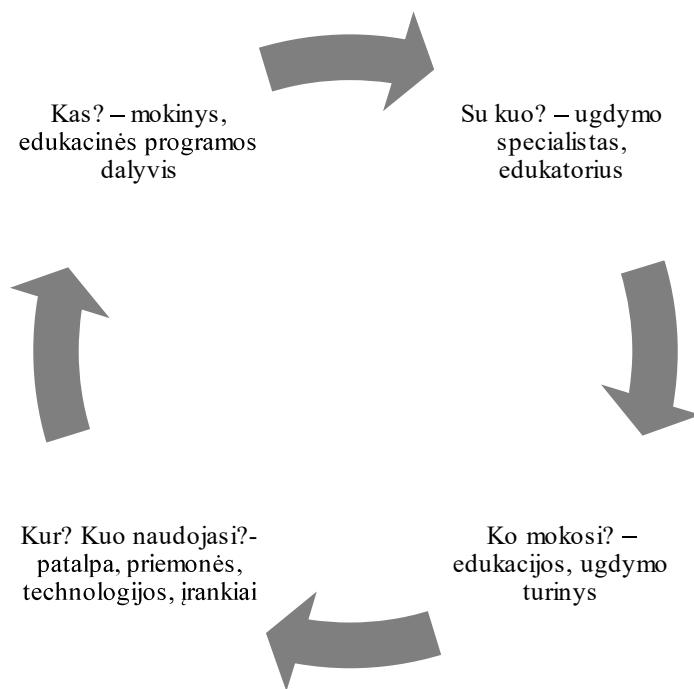
Apibendrinant galima teigti, kad viešosiose bibliotekose organizuojamos edukacijos paslaugos dažniausiai įvardijamos kaip renginiai. Renginius galima sugrupuoti pagal paskirtį – tai kultūriniai, profesiniai, mokomieji, neformalaus ugdymo renginiai; pagal tikslus – tai laisvalaikio, informacinių, švietimo renginiai. Renginiai viešosiose bibliotekose yra labai įvairūs pagal formas – tai tradiciniai ir netradiciniai. Viešosiose bibliotekose galima išskirti šias edukacių paslaugų kryptis: renginių organizavimas, kraštotoiros, etninė ir meninė veikla.

2.2. Edukacių paslaugų teikimo aplinka

Nagrinėjant edukacinius procesus, edukologai daug dėmesio skiria ugdymo konteksto / aplinkos analizei (Jucevičienė, 2010). Todėl analizuojant edukacines paslaugas tikslingo aptarti ir aplinkos, kurioje vyksta edukaciniai renginiai, aspektus.

J. Kanapickaitės (2017) teigimu, edukacių paslaugų organizavime vyrauja į vartotoją orientuota strategija, akcentuojant jų edukacių poreikių tenkinimą ir orientuojantis į visuminei švietimo kokybei būdingus parametrus. Atsižvelgiant į edukologinius principus, galima aptarti bibliotekos edukacinių aplinkos aspektus.

P. Jucevičienė (2010) pateikia edukacinės aplinkos apibréžimą: tai yra dinamiška informacinių mokymosi veiklos erdvė, sukurta iš veikiamos ugdytojo (andragogo, konsultanto ar kitaugdymo poveikį kuriančio asmens) bei sąlygota ugdymo tikslų, jų atitinkančio turinio ir jo įsisavinimą paremiančių ugdymo formų metodų bei priemonių, taip pat kitų toje aplinkoje esančių daiktų ir subjektų turinčių kokią nors įtaką besimokančiajam, edukacinei informacijai ir/ar jos sklidimui iki besimokančiojo. Remiantis šiuo apibréžimu ir kitų autorų ižvalgomis, galima išskirti pagrindinius edukacinės aplinkos veiksnius (žr. 3 pav.).

3 pav. Edukacinės aplinkos keturių veiksnų sąveika
Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis J. Kanapickaitė, 2017

1 veiksnys – mokinys edukacinės programos dalyvis, dalyvaujantis edukacinėje programe ir besitinkintis gauti žinių, ar įdomiai praleisti laisvalaikį. Šioje aplinkoje veikia besimokantysis, kurio mokymasis per edukacinės aplinkos projekciją į jo mokymosi aplinką tiesiogiai sąlygoja edukacinės aplinkos veiksniai. Ši edukacinė aplinka, atliepdama besimokančiojo mokymosi tikslus, skatins ir įgalins savivaldų jo mokymąsi; suteiks galimybę išnaudoti visas jos teikiamas galimybes ir plėtoti individualią savo mokymosi aplinką. Mokymusi imtis edukacines aplinkas, turinčias labai įvairų potencialą transformuotis į konkretiems individams aktualias mokymosi aplinkas, kuria ugdytojai (Jucevičienė, Tautkevičienė, 2002).

2 veiksnys – ugdymo specialistas. Viešosiose bibliotekose ugdytojai vadinami edukatoriais (Grigas, 2011). Pagal N. J. Pretty (1995) esminiai ugdytojo gebėjimai:

- Sugebėjimas parodyti pritarimą ir palankumą besimokantiesiems;
- Sugebėjimas suburti grupę ir ją valdyti neribojant ir nekenkiant jai;
- Mokymo ir bendravimo būdas, generuojantis ir naudojantis dalyvių idėjas ir gebėjimą;
- Dalyko išmanymas ir patirtis;
- Gebėjimas organizuoti taip, kad pakaktų išteklių ir praktiniai aspektai eitusi sklandžiai;
- Gebėjimas identifikuoti ir išspręsti dalyvių problemas;

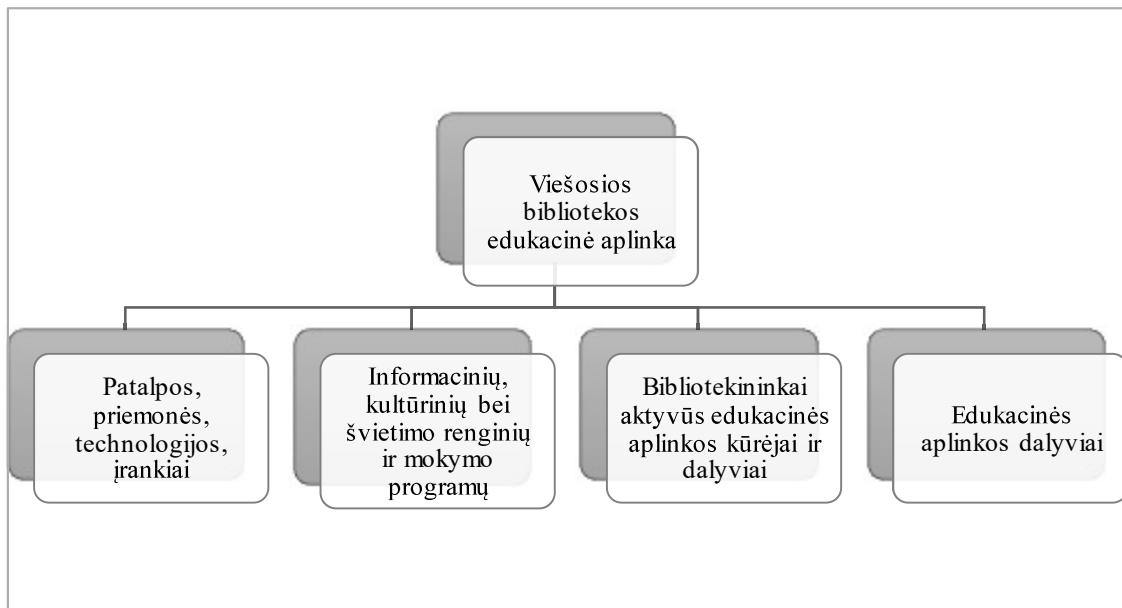
Amerikos bibliotekų asociacija (2009) apie bibliotekų edukacines paslaugas bibliotekose teigia, kad bibliotekininkai nuolatos tobulina profesinius gebėjimus; mokantis visą gyvenimą bibliotekininkai tampa svarbiaus veikėjais; bibliotekose vykdomi mokymai; savo veiklą sieja su mokymo ir mokymosi koncepcijomis ir gebėjimu siekti informacijos, ją vertinti ir naudoti.

Edukacijos bibliotekoje kryptis – tikslinai organizuota su ugdytoju bendradarbiavant atliekama edukacinė paslauga bibliotekoje. Tai tokia kryptinga paslauga bibliotekoje, kurią lemia 3 veiksnys ugdymo tikslas, turinys, metodai, priemonės, bibliotekos pokyčių kultūra. Pasak J. Kanapickaitės (2017), analizuojant neformalios veiklos bibliotekoje ypatumus reikia pabrėžti, kad šis terminas apima tiek fizinius (taikomi metodai, ugdymo turinys, ugdyti naudojamos erdvės, informacinės kompiuterinės ir kompensacinės priemonės), tiek psichosocialinius (ugdytinio nuotaika, elgesys, tarpusavio santykiai kultūra, mokymosi motyvacija, visų ugdymo dalyvių (bibliotekininko, edukatoriaus, lankytojo (vartotojo) bendravimas ir bendradarbiavimas, pagarba individualumui) aspektus.

4 veiksnys – kur ir kuo naudojasi dalyvis – patalpa, priemonės, technologijos įrankiai. Edukaciinių paslaugų dalyviui ir edukatoriui reikalingos priemonės, įrankiai, technologijos, kad edukacija būtų sėkmingai organizuota.

Edukaciinių paslaugų organizavimo skiriamieji bruožai – įgūdžių ugdymas ir lavinimas, kūrybiškumo ir saviraiškos ugdymas atliekant praktinį veiksmą; dalyvių įsitraukimas ir aktyvus dalyvavimas; galimybė demonstruoti, skelbti sukurtus darbus, taip įvertinant dalyvių veiklą.

Bibliotekoje gali būti sukurtos turtingos ir perspektyvios edukacinių aplinkos, kurias individas identifikuotų kaip jam suprantamas ir naudingas mokymosi aplinkas. Vadinas, biblioteka turi teikti skatinančias mokyti, ugdyti paslaugas. Bibliotekininkai turi būti aktyvūs mokymo ir mokymosi aplinkos kūrėjai ir dalyviai (Goulding, 2005. Kanapickaitė, 2017, Tautkevičiene, 2003) (žr. 4 pav.).

4 pav. Viešosios bibliotekos edukacinė aplinka

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis J. Kanapickaitė, 2017, Tautkevičienė, 2003, Goulding, 2005

Edukacinė aplinka turi turėti edukacinį poveikį individui – įgūdžių ugdymas ir lavinimas, kūrybiškumo ir saviraiškos ugdymas atliekant praktinį veiksmą; įsitraukimas ir aktyvus dalyvavimas; ribota trukmė, galimybė demonstruoti, skelbti sukurtus darbus, taip įvertinant dalyvių veiklą.

Apibendrinant galima teigti, kad edukacinė aplinka bibliotekoje – tai yra dinamiška informacinė mokymosi veiklos erdvė, kurią sudaro kompleksas veiksnių: bibliotekos vartotojai kaip ugdytiniai, bibliotekininkai ar kiti specialistai kaip ugdytojai, ugdymo turinys, kurį pasirenka ugdytojai, orientuotas į vartotojų poreikius bei bibliotekos erdvė su priemonėmis, technologijomis, įrankiais. Tinkama viešosios bibliotekos edukacinė aplinka ugdo bendražmogiškas kompetencijas, padeda tenkinti vartotojų pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Edukacinė aplinka turi turėti edukacinį poveikį individui – įgūdžių ugdymas ir lavinimas, kūrybiškumo ir saviraiškos ugdymas atliekant praktinį veiksmą; įsitraukimas ir aktyvus dalyvavimas; ribota trukmė, galimybė demonstruoti, skelbti sukurtus darbus, taip įvertinant dalyvių veiklą.

3. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS EDUKACINĖS VEIKLOS ANALIZĖ VARTOTOJŲ POŽIŪRIU

3.1. Tyrimo metodika

Tyrimo organizavimas ir eiga. Tyrimas atliktas Šiaulių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje (toliau ŠRVSB) 2021 m. balandžio 1 d. iki balandžio 15 d. Vartotojams skirta apklausos anketa buvo patalpinta internetiniame portale apklausa.lt., adresu <https://apklausa.lt>, skirtoje kurti ir atliglioti apklausas. Apklausos anketos nuorodos buvo išsiūstos elektroniniu paštu ŠRVSB registruotiem vartotojams. Tiriamieji buvo atrinkti taikant tikslinės atrankos metodą pagal kriterijus – nuo 19 iki 85 metų įvairaus išsilavinimo registruoti bibliotekos vartotojai. Sulaukus reikiamo atsakymų skaičiaus pagal nustatytą tyrimo imtį, apklausa buvo sustabdyta. Iš viso anketas užpildė 116 respondentų. Pagal užpildytas anketas buvo pradėtas gautų duomenų skaičiavimas ir analizavimas. Tyrimo rezultatai reprezentuoja ŠRVSB vartotojų nuomones ir vertinimus.

Surinkti duomenys apdoroti Microsoft Excel 2010 kompiuterine programa ir pateikti procentine išraiška. Tyrimo duomenys iliustruojami modeliuojant grafikus, lenteles ir aptariant gautus rezultatus.

Tyrimo procedūros atliktos etapais:

I etapas (lapkričio 15 – vasario 11 d.): mokslinės literatūros analizė.

II etapas (vasario 15 – kovo 30 d.): tyrimo imties skaičiavimas, tyrimo instrumento – originalios anketos sudarymas.

III etapas (balandžio 1 – balandžio 15 d.): anketų platinimas virtualiu būdu portale apklausa.lt

IV etapas (balandžio 15 – 30 d.): anketinių duomenų apdorojimas ir analizė.

V etapas (gegužės 1 – 20 d.): tyrimo išvadų ir rekomendacijų parengimas.

Tyrimo etika. Atliekant kiekybinį tyrimą buvo laikytasi svarbiausių socialinių mokslų krypties tyrimams skirtų etikos principų: privatumo, konfidencialumo, savanoriškumo, tyrimo naudingumo. Apie tai respondentai buvo informuojami anketos įvadinėje dalyje. Taip pat pabrėžiama, jog garantuojamas apklausoje dalyvavusių respondentų anonimiškumas. Organizuojant tyrimą buvo gautas ŠRVSB direktorės pasirašytas leidimas naudoti organizacijos duomenis baigiamajame darbe bei paraška atliglioti tyrimą. Taip pat buvo laikomasi etinio principio – sąžiningumo. Remiantis šiuo principu pabrėžiama, kad analizuodama apklausos duomenis tyreja pateikė tik tokius duomenis, kokie buvo gauti iš tikrujų.

Tyrimo imtis. Siekiant ištirti, kaip ŠRVSB vartotojai vertina edukacinių paslaugų pasiūlą, naudotas kiekybinis duomenų rinkimo metodas. Kiekybinio tyrimo populiaciją sudaro ŠRVSB registratoriai vartotojai. Remiantis ŠRVSB 2020 m. veiklos ataskaita (2021) iš 4794 suaugusių bibliotekos vartotojų buvo apskaičiuota imtis 116 respondentų. Vartotojų imtis buvo nustatytas remiantis internetinė „Imties dydžio skaičiuokle“ (<http://www.apklausos.lt/imties-dydis>), skaičiuoklėje nurodant 95 % tikimybę, 0,9 % paklaidą. Dėl COVID-19 pandemijos ir griežto karantino, įvairių apribojimų daugelis anksciau teiktų edukacinių paslaugų ŠRVSB tapo neprieinamos ir nebuvos vykdomos. Todėl imties paklaida buvo pasirinkta 0,9 %.

Tyrimo metodai. Empirinių duomenų rinkimui naudotas kiekybinis duomenų rinkimo metodas – internetinė anketinė apklausa. Kiekybinis tyrimas – tai struktūruotas, besiremiantis iš moksliinės problemos kylančia hipoteze tyrimas, taikant matematinius analizės metodus tyrimo duomenims apdoroti bei nagrinėjamam reiškiniiui aprašyti (Žukauskienė, 2008). Duomenų rinkimui buvo naudotas anoniminės apklausos metodas, taikant uždaro tipo tyrimo instrumentą – anketą. Anketinė apklausa buvo pasirinkta, nes anketos pagalba įmanoma per trumpą laiką, su nedidelėmis lėšų sąnaudomis, apklausti daugiausiai žmonių. Siekiant detaliau atskleisti, kaip Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vartotojai vertina edukacines paslaugas, buvo taikytas lyginamosios analizės metodas, lyginant vyrų ir moterų požiūrių į edukacinių paslaugų pasiūlą, kas aktualu konkrečiai bibliotekai.

Tyrimo instrumentas. Registratoriems ŠRVSB vartotojams buvo pateikta originali autorės sudaryta anketa (žr. 1 priedą). Anketa – klasikinės kompozicijos: įvadinė dalis, pagrindinė dalis ir demografinė dalis. Anketa sudaryta iš 20 klausimų, vyrauja uždari, atviri bei nuostatų skalės klausimai: 6 uždari, 4 atviri, 6 pagal Lickert'o nuostatų skalę, 4 demografiniai klausimai. Įvadinėje anketos dalyje paažinkinta, kas atlieka tyrimą, pateiktas jo tikslas, rezultatų panaudojimas. Taip pat pristatyti etiniai tyrimo principai.

3.2. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos charakteristika

Šiaulių rajoninė biblioteka įsteigta 1951 metais. 1995 metais, priėmus naujajį Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, biblioteka pavadinta Šiaulių rajono savivaldybės viešaja biblioteka.

Šiaulių rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – ŠRSVB) užtikrina informacijos išteklių kaupimą, saugojimą, aktualinimą ir sklidą bei kokybišką paslaugų teikimą bendruomenės nariams; vykdo su Šiaulių rajonu susijusio publikuoto ir rankraštinio kultūros paveldo saugojimą ir sklidą; aktyviai dalyvauja Lietuvos bibliotekų bendros informacinės sistemos kūrime. Bibliotekos

misija – būti bendruomenės informacijos, kultūros, laisvalaikio centru, plėtoti lavinimosi visą gyvenimą galimybes bibliotekose, tenkinti rajono bendruomenės informacinius poreikius.

Vadovaujantis Bibliotekos fondo apsaugos nuostatais ir tarptautines bibliotekų asociacijų ir ištaigų federacijos (toliau – IFLA) rekomendacijoje pateiktomis normomis, pagristomis pasaulio bibliotekų patirtimi apskaito ir saugo dokumentų fondą; panaudoja Lietuvos bibliotekų fondų galimybes, kad būtų patenkinti vartotojų poreikiai. Teikia nemokamas interneto paslaugas vartotojams; moko vartotojus naudotis bibliotekų informacijos paieškų sistema, vykdyti paiešką interne, naudotis įvairiomis duomenų bazėmis. Rengia kompiuterinio raštingumo mokymus rajono gyventojams; atlieka informacijos paieškas pagal vartotojų pateiktas bibliografines užklausas; rengia įvairios tematikos spaudinių ir kitas parodas, organizuoja ir pristato kultūrinius ir švietėjiškus renginius, edukacines programas, kurios lanksčiai ir kūrybingai įtraukia lankytojus į edukacinių procesą.

Biblioteka — Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) dalyvė.

Bibliotekos struktūrą sudaro administracija, skyriai ir struktūriniai teritoriniai padaliniai (Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra, 2020) (žr. 4 priedą). Viešoji biblioteka neturi aptarnavimo skyriaus ir skaitytojų aptarnavimo funkcijos neatlieka. Miesto struktūriniai teritoriniai padaliniai – Kuršėnų Vytauto Vitkausko biblioteką sudaro suaugusiųjų ir vaikų literatūros skyriai, esantys skirtingose patalpose. Kaimo struktūriniai teritoriniai padaliniai – 25. Viešoji biblioteka įsikūrusi J. Basanavičiaus g. 6, Kuršėnuose. Remiantis ŠRSVB 2020 m. veiklos ataskaita (2021) Viešojoje bibliotekoje 2020 m. buvo užregistruota 7106 vartotojų, iš jų naujai užregistruotų – 1168 ir 60125 lankytojų. Dokumentų fondo dydis iš viso 20 8343 fiz. vnt. ir 14 8163 pav., jų išduota 140 920 fizinių vienetų, iš jų i namus išduota 29271 fiz. vnt., o išduotų vietoje 58602 fiz. vnt. Informacinių užklausų gauta iš viso 7069 , iš jų 4934 – elektroninėmis priemonėmis. Bibliotekoje per 2020 metus surengta 18 kompleksinių, 69 žodiniai ir 129 vaizdiniai virtualūs renginiai, kurie pritraukė net 13 639 virtualius renginių lankytojus Facebook ir Youtube platformose. 2020 m. pabaigoje VB turėjo 45 etatus ir 48 darbuotojus.

3.3. Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

Respondentų charakteristika. Analizuojant edukacinių paslaugų pasiūlą ŠRSVB apklausta 116 respondentų bibliotekos vartotojų. Lyginant respondentų pasiskirstymą pagal amžių, lyti, socialinę padėtį ir išsilavinimą, matyti, kad didžiąją dalį savo nuomonę apie bibliotekos edukacines paslaugas pareiškė respondentai, kurių didžioji dalis – moterų (74 proc.), pagal socialinę padėtį – dirbančios (37 proc.), pagal amžių – 40-49 metų (20 proc.), 50-59 metų (24 proc.). Vyrai sudarė 26 proc. apklaustujų, pagal socialinę padėtį 60 proc. dirbantys, 37 proc. turintys specialųjį išsilavinimą ir

27 proc. – aukštajį išsilavinimą ir priklauso 50-59 metų grupei (33 proc.) Taigi dauguma respondentų priklauso 50-59 metų amžiaus grupei, yra dirbantys bei turintys aukštajį ir specialujį vidurinį išsilavinimą. Tyrimu nustatyta, kad vyrai respondentai dalyvavę apklausoje turi specialujį vidurinį (37 proc.) bei vidurinį (33 proc.) išsilavinimą (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

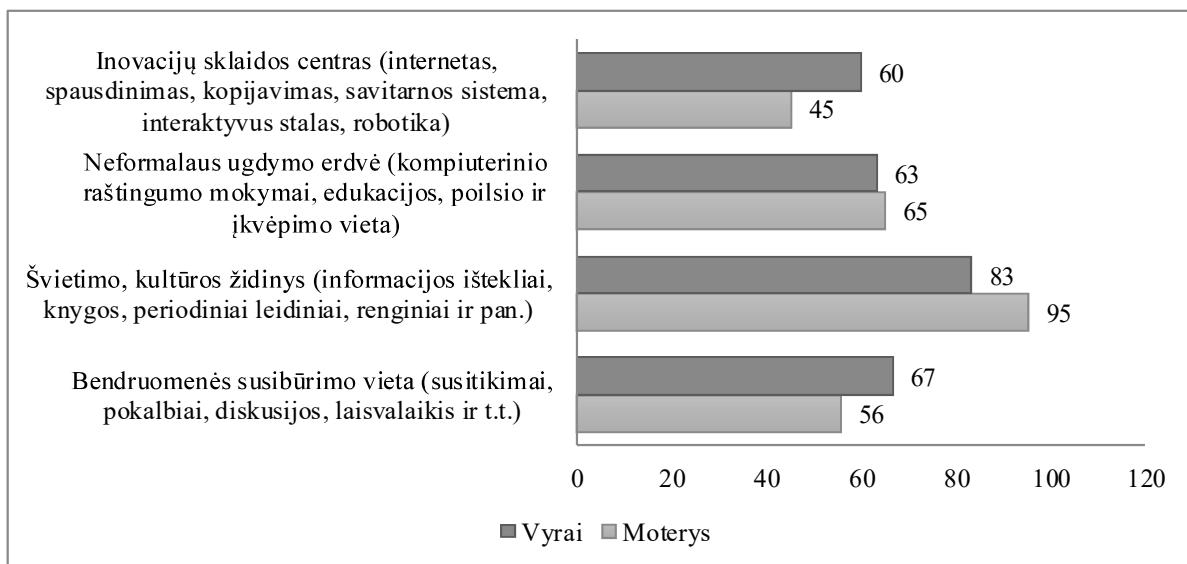
Respondentų socio demografiniai duomenys (proc.)

Požymis	Respondentų grupės	Moterų skaičius (proc.)	Vyrų skaičius (proc.)
Lytis	Moterys	74	-
	Vyrai	-	26
Amžius	20-29 metų	9	13
	30-39 metų	19	10
	40-49 metų	20	10
	50-59 metų	24	33
	60-69 metų	16	11
	70 metų ir daugiau	12	23
Vartotojų socialinė padėtis	Studentas	5	10
	Specialistas, tarnautojas	23	0
	Dirbantysis	37	60
	Namų šeimininkės, vaiko priežiūros atostogose	8	0
	Pensininkas(ė)	23	30
	Bedarbis(ė)	4	0
Vartotojų išsilavinimas	Pradinis	1	0
	Nebaigtas vidurinis	0	3
	Vidurinis	16	33
	Specialus vidurinis	27	37
	Aukštasis (neuniversitetinis)	16	27
	Aukštasis (universitetinis)	40	0

Apibendrinant respondentų charakteristikas galima teigti, kad savo nuomonę apie edukacinių paslaugų pasiūlą išreikė bibliotekos vartotojos moterys, kurių amžiaus vidurkis – 50-59 metai, dominuojantis išsilavinimas – aukštasis (universitetinis), socialinė padėtis – dirbančios. Bibliotekos vartotojų vyrų amžiaus vidurkis – 50-59 metai, socialinė padėtis – dirbantys, išsilavinimas – specialus vidurinis.

Teorinėje dalyje buvo išsiaiškinta, kad biblioteka pirmiausia suprantama kaip paslaugas teikianti institucija. Apklausiant respondentus pirmiausia buvo siekta išsiaiškinti respondentų požiūrių į ŠRSVB paslaugų paskirtį. Pateikus respondentams klausimą, kas jiems yra ŠRSVB, reikėjo pažymeti keturis aktualiausius variantus. Iš pateiktų atsakymų, sužinota, su kuo respondentams asocijuojasi bibliotekos veikla. Analizuojant apklausos duomenis išsiaiškinta, kad populiariausias respondentų

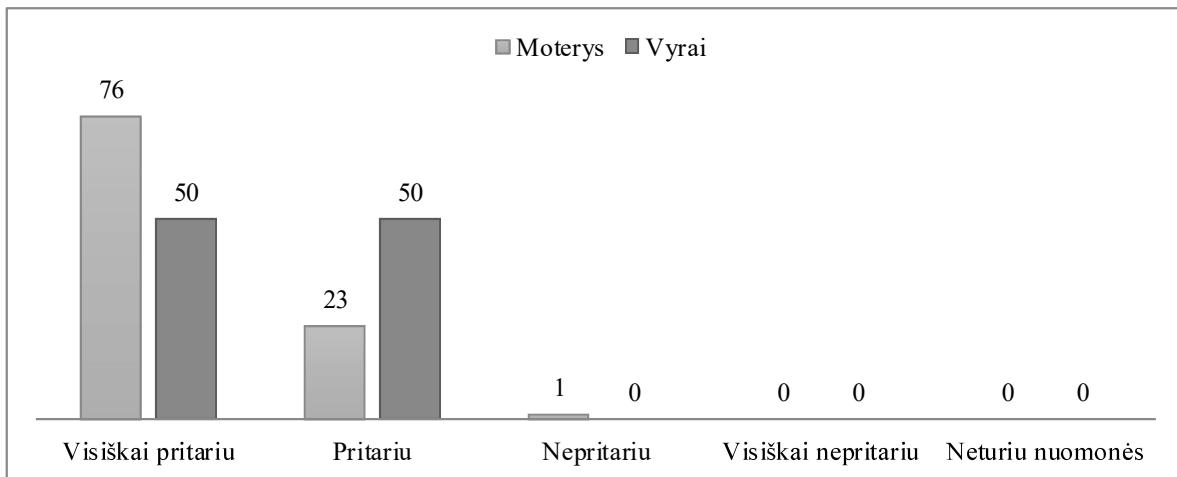
atsakymas, jog biblioteka yra švietimo, kultūros židinys – 95 proc. moterų ir 83 proc. – vyrų teiginių. Kitas pasirinkimas, jog biblioteka tai bendruomenės susibūrimo vieta – 67 proc. vyrų, o moterų nuomonė – 56 proc. teiginių. Aktualiausi respondentų pasirinkimai išryškėja 5 paveiksle.

5 pav. Respondentų požiūris į ŠRSVB paskirtį (proc.)

Taigi galima teigti, kad ŠRSVB respondentų požiūriu biblioteka pirmiausia yra švietimo ir kultūros židinys.

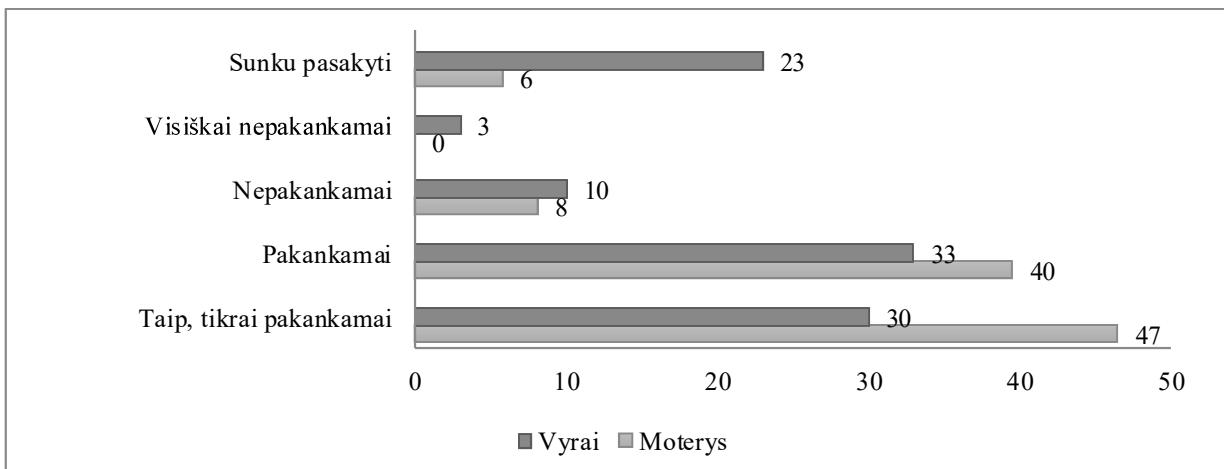
Bibliotekų plėtros strateginėse kryptyse 2016–2022 (2016) akcentuojama, kad bibliotekų sistema apima plačią vartotojų auditoriją, todėl, bibliotekos, vykdydamos edukacines ir kultūrines veiklas suvokiamos kaip populiarėjančios integralios mokymo(si) erdvės. Apklausoje norėta išsiaiškinti ar respondentai pritaria nuomonei, kad šiuolaikinė biblioteka yra ne tik knygų išdavimo vieta, bet ir patraukli bendruomenės susibūrimų, neformalaus ugdymo, edukacinės veiklos erdvė. Apibendrinus apklausos duomenis išsiaiškinta, kad respondentų vyrų ir moterų nuomonės sutapo. Tieki moterų požiūriu – 99 proc. (atsakymai visiškai pritariu ir pritariu), tieki vyrų požiūriu – 100 proc. Respondentų nuomonė išryškėja 6 paveiksle.

6 pav. Respondentų požūris į biblioteką (proc.)

Taigi galima teigti, kad respondentai biblioteką suvokia kaip patrauklią šiuolaikinę instituciją susibūrimu, ugdymo, edukacinės veiklos erdvę.

Teorinėje dalyje išsiaiškinome, kad viešosios bibliotekos teikdamos paslaugas, organizuoja kultūrinius, mokomuosius, profesinius, neformaliojo ugdymo renginius vykdo visas pagrindines viešosios bibliotekos funkcijas informacinię, švietėjišką, edukacinię, kultūrinę, apklausiant respondentus buvo svarbu išsiaiškinti ar pakankamai teikiama paslaugų ŠRSVB. 87 proc. moterų respondenčių mano, kad biblioteka teikia tikrai pakankamai ir pakankamai paslaugų ir tik 8 proc. apklaustujų moterų mano, kad paslaugų teikiama nepakankamai. Vyrai respondentai taip pat sutinka, kad ŠRSVB teikia tikrai pakankamai ir pakankamai paslaugų, nors 23 proc. apklaustujų vyrų abejoja apie paslaugų pakankamumą. Respondentų nuomonė išryškėjo 7 paveiksle.

7 pav. Respondentų nuomonė apie bibliotekos paslaugų pakankamumą (proc.)

Taigi galima teigt, kad respondentus tenkina teikiamas paslaugos ir jų pakankamumą moterys respondentės įvertino teigiamai, o vyrai respondentai nors įvertino bibliotekos teikiamas paslaugas pakankamai, tačiau 10 proc. mano, kad paslaugų teikiama nepakankamai, o 23 proc. apklaustujų vyru respondentų teigė, kad sunku pasakyti ar teikiamu paslaugų pakanka (žr. 7 pav.).

Apklausiant respondentus buvo siekiama sužinoti jų lankymosi tikslus bibliotekoje ir požiūrių į paslaugų naudojimosi dažnumą. Pateikus respondentams klausimą, kokiomis paslaugomis jie dažniausiai naudojasi, sužinota, kiek paklausios ŠRSVB paslaugos ir kaip dažnai jomis naudojasi respondentai. Apibendrinus tyrimo duomenis išsiaiškinta, kad apklaustieji vyrai ir moterys dažniausiai naudojasi skolinimosi dokumentų į namus paslauga. 30 proc. moterų šia paslauga naudojasi labai dažnai ir 40 proc. vyru dažnai. Aptariant kaip respondentai lankosi ŠRVSB mokymuose, pabrėžina, kad moterys šia paslauga naudojasi kartais. Taip mano 29 proc. apklaustujų. Net 30 proc. apklaustujų vyru respondentų mokymuose lankosi labai retai. Tiek moterys (43 proc.), tiek vyrai (53 proc.) labai retai tobulina kvalifikaciją ŠRSVB. Tačiau moterys (33 proc.) kartais dalyvauja ŠRSVB organizuojamuose renginiuose, o vyrai (47 proc.) kartais naudojasi skaityklos paslaugomis. Respondentų nuomonę iliustruoja 4 lentelė.

4 lentelė

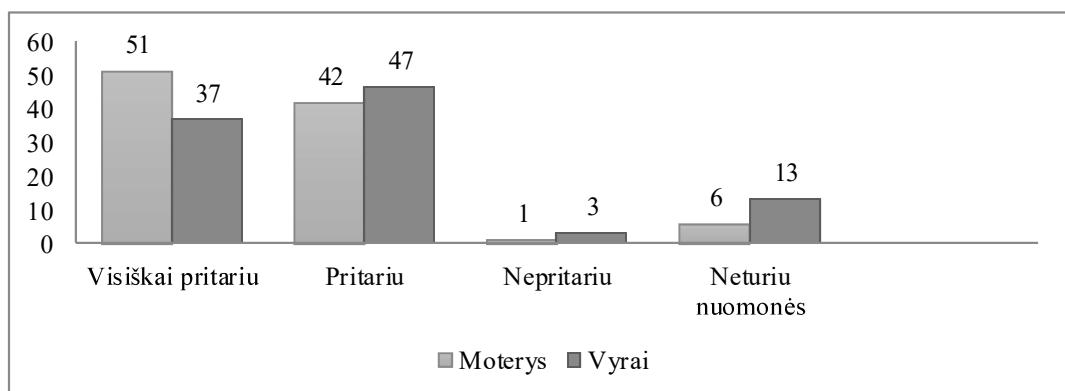
Lankymosi tikslai bibliotekoje (proc.)

Teiginiai	Vertinimas	Moterys	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Retai	Labai retai
		Vyrai					
Skolinasi dokumentus į namus	Moterys	30	23	12	7	28	
	Vyrai	10	40	23	3	23	
Spausdina, kopijuja, skenuoja dokumentus	Moterys	8	15	33	15	29	
	Vyrai	3	20	27	17	33	
Naudojasi skaityklos paslaugomis (skaitau vietoje pvz. periodinė spauda, naudojuosi elektroniniais ištekliais)	Moterys	12	16	21	16	35	
	Vyrai	3	3	47	13	33	
Dalyvauja bibliotekos organizuojamuose renginiuose	Moterys	21	27	33	8	12	
	Vyrai	10	30	13	10	37	
Dalyvauja mokymuose, edukacinėse veiklose	Moterys	23	19	29	10	19	
	Vyrai	10	20	27	13	30	
Tobulina kvalifikaciją	Moterys	10	8	17	21	43	
	Vyrai	0	7	13	27	53	

Taigi galima teigt, kad tiek respondentai vyrai ir moterys ŠRVSB mato kaip vietą, kur galima pasiskolinti dokumentus į namus, o edukacinėmis paslaugomis jie naudojasi kartais arba labai retai. Nors respondentų nuomonė edukacinės paslaugos yra būtinos bibliotekoje, tačiau jie linkę

daugiau naudotis skolinimosi dokumentu į namus paslauga. Galima daryti prielaidą, kad edukacinės paslaugos respondentams nėra svarbesnės nei dokumentu skolinimosi į namus paslauga.

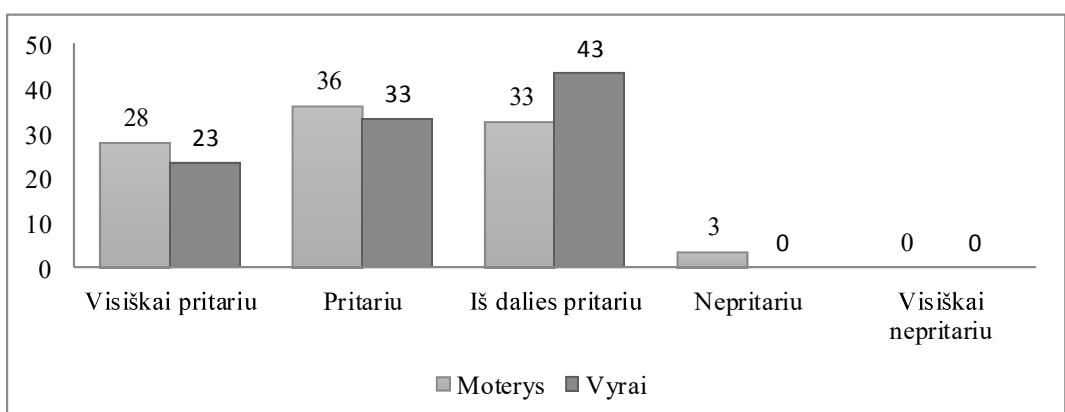
Išsiaiškinus respondentų nuomonę apie ŠRVSB lankymosi tikslus ir paslaugų naudojimosi dažnumą, toliau apklaustujų buvo klausiamas nuomonės apie edukacinių paslaugų būtinumą bibliotekoje. Respondentų vyrų ir moterų nuomonės sutapo. Net 93 proc. moterų visiškai pritarė arba pritarė apie edukacinių paslaugų būtinumą, o 84 proc. vyrų taip pat mano, kad edukacinės paslaugos būtinos bibliotekoje. Respondentų nuomonę iliustruoja 8 paveikslėlis.

8 pav. Respondentų požūris į edukacinių paslaugų būtinumą bibliotekoje (proc.)

Apibendrinus galima teigti, kad respondentams pirmiausiai biblioteka yra reikalinga skolintis dokumentus skaitymui, o tik po to ižvelgia edukacinių paslaugų būtinumą.

Norint išsiaiškinti respondentų nuomonę apie edukacinių paslaugų žinomumą, buvo jų paklausta ar jie pritaria teiginiai, kad ŠRVSB edukacinės paslaugos yra žinomas. 64 proc. apklaustujų moterų teigė, kad jos visiškai pritaria arba pritaria teiginiai, kad edukacinės paslaugos bibliotekoje jiems yra žinomas, o 56 proc. respondentų vyrų taip pat visiškai pritarė arba pritarė nuomonei apie paslaugų žinomumą. Respondentų nuomonė išryškėjo 9 paveiksle.

9 pav. Respondentų požūris į edukacinių paslaugų žinomumą (proc.)

Apibendrinus galima teigt, kad respondentų požiūriu ŠRVSB edukacinės paslaugos yra būtinos ir jiems žinomas, nors 43 proc. apklaustujų vyrų ir 33 proc. apklaustujų moterų teigia, kad edukacinės paslaugos jiems yra žinomas iš dalies. Nors dauguma respondentų pritaria, kad jie žino apie organizuojamas edukacinės paslaugas ŠRSVB, tačiau tyrimo rezultatai rodo, kad daugiau nei 40 proc. vyrams respondentams trūksta informacijos apie organizuojamas edukacines paslaugas. Taigi galima daryti prielaidą, kad trūksta viešinimo ir komunikacijos apie organizuojamas edukacines paslaugas ŠRSVB.

Kadangi edukacinės paslaugos, kaip viso gyvenimo trukmės procesas, apima labai plačias sritis, kurios susideda iš plataus spekto ugdymo proceso veiksmų, respondentų buvo klausiamā, kurios edukaciinių paslaugų rūšys juos labiausiai domina. Edukaciinių paslaugų rūšys buvo suskirstytos į keturis blokus pagal teikiamų paslaugų turinį, formą ir paskirtį. Analizuojant apklausos rezultatus išsiaiškinta, kad respondentus domina kultūriniai renginiai. Taip mano 50 proc. apklaustujų moterų ir 53 proc. apklaustujų vyrų. Seminarai, mokymai, konferencijos labiau domina moteris (48 proc.), o vyru (37 proc.) mažai domina. Ivairus pobūdžio mokymai nuo kalbų iki kompiuterinio raštingumo domina 37 proc. moterų ir 30 proc. vyrų. Apklaustujų vyrų net 30 proc. visiškai nedomina profesiniai renginiai. Respondentų nuomonių pasiskirstymą matome 5 lentelę.

5 lentelė

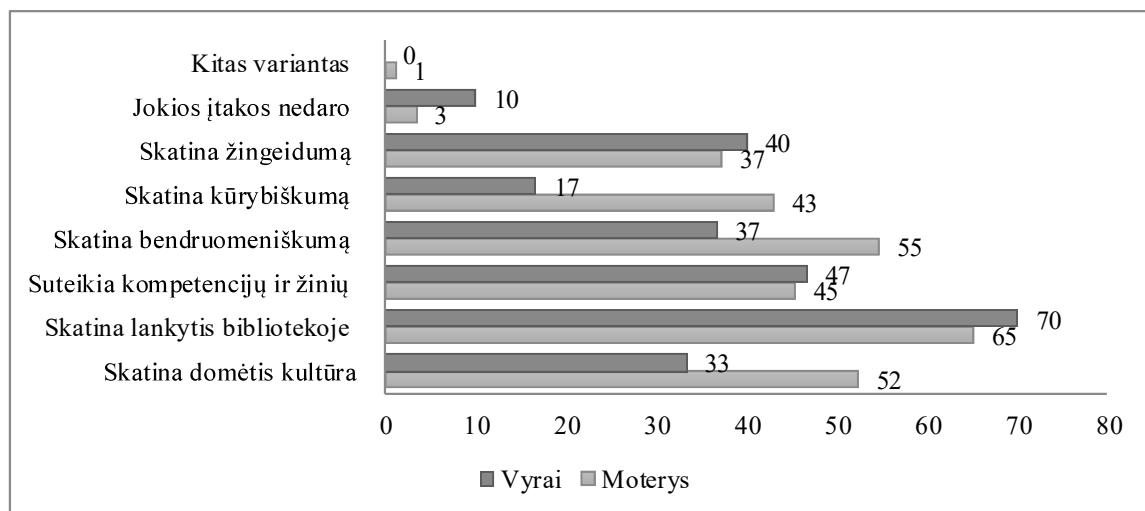
Edukaciinių paslaugų vertinimas ŠRSVB

Teiginiai Vertinimas	Kultūriniai renginiai		Profesiniai renginiai		Mokomieji renginiai		Neformalaus ugdymo renginiai	
	Lytis	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys
Vis iškai nedomina	2	3	13	30	3	17	7	23
Mažai domina	9	27	21	37	19	27	33	37
Domina	50	53	48	30	49	50	37	30
Labai domina	38	17	19	3	29	7	23	10

Apibendrinus respondentų nuomones galima teigt, kad didžiąją daugumą moterų domina teikiamos ŠRSVB edukacinės paslaugos. Respondentus vyru mažiau domina seminarai, mokymai, konferencijos, kalbų, menų, kompiuterinio raštingumo mokymai. Taigi galima teigt, kad teikiamos edukacinės paslaugos domina ir labai domina respondentės moteris, domina arba mažai domina respondentus vyru. Taigi galima teigt, kad respondentai moterys ir vyrai teigiamai vertina edukacines paslaugas ŠRSVB.

R. D. Lankeso (2012) nuomone, teikiamos edukacinės paslaugos viešosiose bibliotekose

Yra reikšminga nūdienos viešujų bibliotekų pridedamoji vertė, pasireiškianti atliekamų veiklų kompleksiškumu įgyvendinant informacinę, kultūrinę, šviečiamają-edukacinę ir socialinę-visuomeninę funkcijas, ir jos orientacija į bendruomenės narių poreikius. Todėl respondentų buvo klausama kuo jiems naudingos edukacinės paslaugos. Daugiausiai apklaustujų respondentų 65 proc. moterų ir 70 proc. vyrų edukacių paslaugų naudingumą susiejo su skatinimu lankytis bibliotekoje. Daugiau kaip pusė apklaustujų moterų mano, kad edukacinės paslaugos skatina domėtis kultūra, taip pat skatina bendruomeniškumą, kūrybiškumą, žingeidumą, suteikia kompetencijų ir žinių, tai 17 proc. apklaustujų vyrų mano, kad edukacinės paslaugos skatina kūrybiškumą. Tai iliustruojama 10 paveiksle.

10 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas apie edukacių paslaugų naudingumą (proc.)

Apibendrinus galima teigti, kad daugiau kaip pusė apklaustujų moterų mano, jog edukacinės paslaugos yra naudingos, kadangi jos skatina kūrybiškumą, žingeidumą, domėtis kultūra bei lankytis bibliotekoje ir yra neatsiejamos nuo pažinimo, akiračio plėtimo ir asmenybės tobulinimo. Respondentų vyrų nuomonė išryškėjo, kad vykdomos edukacinės paslaugos yra kaip paskatinimas lankytis bibliotekoje.

Taigi galima teigti, kad respondentės moterys patvirtina, jog teikiamos edukacinės paslaugas ŠRVSB skatina žingeidumą, kūrybiškumą, bendruomeniškumą, domėjimąsi kultūra ir suteikia kompetencijų ir žinių.

Pasak A. Glosienė, Z. Manžuch, (2009) viešujų bibliotekų švietimo (edukacijos) funkcija viena pastoviausiu. Švietimas ir mokymas(is) neatsiejami nuo lavinimo, ugdymo, auklėjimo, pažinimo, akiračio plėtimo, asmenybės tobulėjimo, savojo „aš“. Todėl buvo bandoma išsiaiškinti apie konkrečiai vykdomų ŠRSVB edukacių programų naudingumą. Respondentų vertinimui buvo pateiktos 7

edukacinės programos, skirtos dalyvių lavinimui, ugdymui, tobulėjimui, akiračio plėtimui. Moterų respondenčių nuomone, kad siūlomos edukacinės paslaugos yra naudingos. Taip mano 40 proc. apklaustujų moterų 55 proc. apklaustujų moterų mano, kad programa „Spalvų ir smėlio magija kūryboje“ yra naudinga. Pažymėtina, kad apie apie 60 proc. vyru respondentų neturi nuomonės apie vykdomas edukacines programas ŠRSVB. Todėl galima daryti prielaidą, kad vyrams respondentams neįdomios, nenaudingos arba jiems yra nežinomas ir nebūtinės vykdomos edukacinės programos. Respondentų pasirinkimai išryškėjo 6 lentelėje.

6 lentelė

Respondentų požiūris į edukacių programų naudingumą ŠRSVB (proc.)

Teiginiai Vertinimas	Lytis	Labai naudinga	Naudinga	Nenaudinga	Visiškai nenaudinga	Neturi nuomonės
„Spalvų ir šviesos terapija su šviečiančiais molbertais“	Moteris	20	45	6	1	28
	Vyrai	10	23	7	3	57
„Spalvų ir smėlio magija kūryboje“	Moteris	17	55	3	1	23
	Vyrai	7	23	10	3	57
Edukacinė-kūrybinė užduotis „Pasigamink ženkliuką“	Moteris	17	43	3	3	33
	Vyrai	23	23	7	3	43
„Ebru menas – tapymas ant vandens“	Moteris	33	41	6	1	20
	Vyrai	13	20	3	0	63
Edukacinis užsiėmimas „Konstravimas su 3D pieštukais“	Moteris	22	40	3	1	34
	Vyrai	7	23	7	3	60
„Originalus knygos skirtukas“	Moteris	23	40	5	1	31
	Vyrai	7	20	7	3	63
„Virtualios realybės žaidimai su akiniais“	Moteris	27	47	5	1	21
	Vyrai	20	30	3	0	47

Apibendrinus galima teigti, kad moterys respondentės teigiamai įvertino ŠRSVB edukacines programas, tačiau vyrai respondentai neturi nuomonės apie vykdomas edukacines programas.

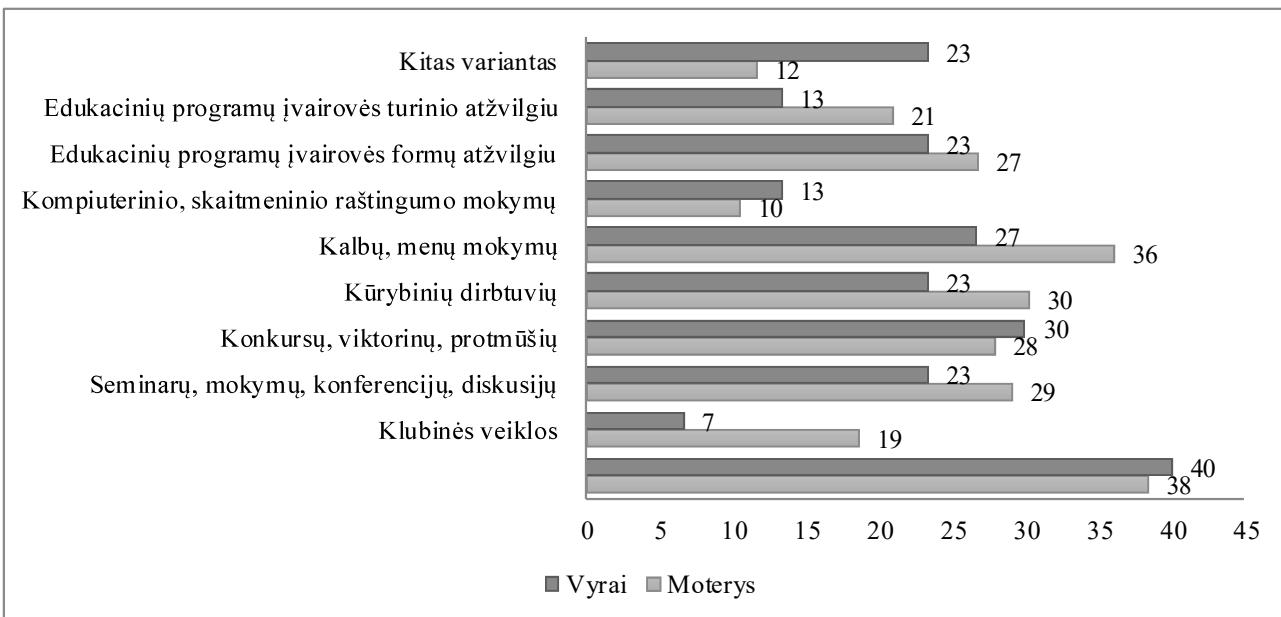
Pasak J. Kanapickaitės (2017), kad edukacine aplinką sudaro keturių veiksniių sąveika. Vienas iš veiksniių patalpa, priemonės, technologijos įrankiai. Edukacių paslaugų dalyviui ir edukatoriui reikalingos priemonės, įrankiai, technologijos, kad edukacija būtų sėkmingai organizuota. Todėl respondentų buvo prašoma įvertinti edukacine aplinką ŠRSVB. Buvo pasirinkti 6 vertinimo teiginiai (žr. 7 lent.) .

Edukacinės aplinkos vertinimas ŠRSVB (proc.)

Teiginiai \ Vertinimas	Lytis	Puikiai	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Bolgai	Neturiu nuomonės
Vieta, kur vyksta veiklos	Moterys	24	34	33	6	0	3
	Vyrai	17	27	40	10	0	7
Laikas, kada vyksta veiklos	Moterys	17	26	43	7	1	6
	Vyrai	13	23	40	10	0	13
Interjeras, patalpų estetika (apšvietimas, erdvumas, patogumas)	Moterys	17	23	40	13	0	7
	Vyrai	20	23	30	17	3	7
Baldai	Moterys	15	20	43	16	0	6
	Vyrai	13	23	30	20	7	7
Organizatoriai, vykdantys užsiėmimus	Moterys	34	27	33	1	0	6
	Vyrai	20	27	30	13	0	10
Naudojamos priemonės (kanceliarinės prekės, darbinės veiklos priemonės, įranga ir pan.)	Moterys	23	31	37	2	0	6
	Vyrai	13	23	30	23	0	10

Apibendrinus vyrų ir moterų respondentų nuomonę galima teigt, kad 40 proc. apklaustujų vyrų ir moterų gerai vertina ŠRSVB edukacinę aplinką. Taigi galima teigt, kad edukacinė ŠRSVB aplinka yra tinkama vykdyti ir organizuoti edukacines paslaugas.

Atliekant tyrimą respondentų buvo paklausta, kokių edukacinių paslaugų jie labiausiai pasigenda ŠRSVB. 38 proc. moterų ir 40 proc. vyrų labiausiai pasigenda parodų, knygų aptarimų, susitikimų su žymiais žmonėmis. Taip pat respondentams trūksta kalbų bei menų mokymų. Taip mano 36 proc. moterų ir 27 proc. vyrų respondentų. Edukacinių programų įvairovės atžvilgiu nepakanka 21 proc. moterų ir 13 proc. vyrų respondentų. Mažiausiai respondentai pasigenda informacinių ir skaitmeninio raštingumo mokymų. Taip mano 10 proc. moterų ir 13 proc. vyrų respondentų. Respondentų vyrų ir moterų nuomonės beveik sutapo (žr.11 pav.).

11 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas apie edukacinių paslaugų pakankamumą (proc.)

Galima daryti prielaidą, kad informacinio ir skaitmeninio raštingumo mokymų pastaruoju metu Lietuvos viešosiose bibliotekose vyksta nuolat, todėl respondentai šių edukacinių paslaugų pasigedo mažiausiai.

Apibendrinus galima teigti, kad respondentų moterų ir vyrų nuomonės apie edukacinių paslaugų pakankamą sutapo arba iš dalies sutapo, nors vyrai respondentai pažymėjo, kad jiems trūksta, konkursų, viktorinių, protmūsių, parodų, knygų aptarimų, susitikimų su žymiais žmonėmis o moterims respondentėms trūksta kalbų, menų mokymų, kūrybinių dirbtuviai, seminarų, mokymų, konferencijų, forumų, diskusijų (žr. 11 pav.).

Pasak J. Kanapickaitės (2017), vienas iš edukacinės aplinkos veiksniių yra ugdymo specialistas edukatorius, dalyvaujantys edukacinėje programoje kaip ugdytojas. Todėl respondentų buvo klausiamas kokia jų nuomonė yra į edukacinių paslaugų ir programų vykdymą.

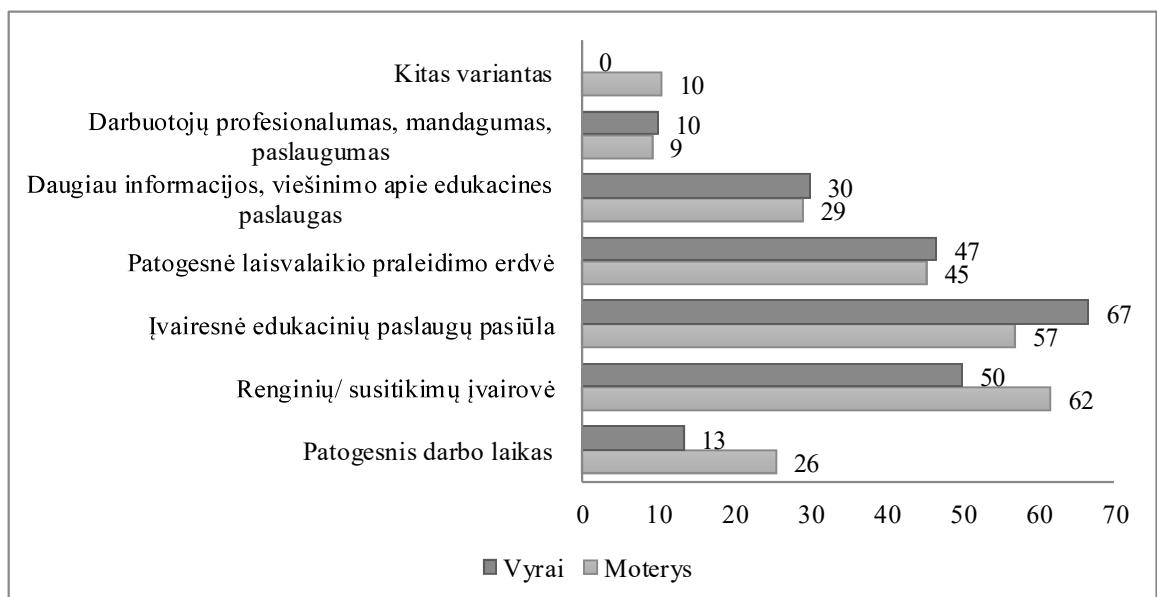
40 proc. apklaustų moterų ir 37 proc. apklaustų vyrų mano, kad edukacinius užsiėmimus ir programas turėtų vykdyti specialistai, tačiau apie 40 proc. respondentų vyrų ir moterų mano, kad bibliotekininkas turi pakankamai žinių, išgūdžių gebėjimų vykdyti edukacines paslaugas, o 38 proc. moterų respondentų ir 53 proc. vyrų respondentų mano, kad bibliotekininkas edukacijas galėtų vykdyti kartu su pedagogais. Respondentų nuomonė išryškėjo 8 lentelėje.

Respondentų požiūris į edukacinių paslaugų ir programų vykdytoją (proc.)

Teiginiai Vertinimas	Bibliotekininkas turi pakankamai žinių, išgūdžių gebėjimų vykdyti edukacines paslaugas		Bibliotekininkas galėtų vykdyti edukacijas kartu su pedagogais		Edukacinis užsiėmimus ir programas turėtų vykdyti specialistai	
	Moterys	Vyrų	Moterys	Vyrų	Moterys	Vyrų
Visiškai sutinku	40	37	40	30	38	53
Sutinku	37	20	41	47	27	20
Iš dalies sutinku	17	33	12	13	21	10
Nesutinku	1	3	2	0	6	7
Visiškai nesutinku	0	0	0	0	3	3
Neturiu nuomonės	5	7	6	10	5	7

Apibendrinus galima teigti, kad respondentai teigiamai įvertino bibliotekininkų kaip edukatorių kompetencijas vykdyti ir organizuoti edukacines paslaugas.

Tyrimu norėta išsiaiškinti, kokie veiksnių paskatintų respondentus dažniau naudotis edukacinėmis paslaugomis ŠRSVB. 67 proc. moterų respondentų dažniau naudotusi edukacinėmis paslaugomis, jeigu būtų įvairesnė edukacinių paslaugų pasiūla, 62 proc. vyrų respondentų norėtų renginių ir susitikimų įvairovės. Moterų (45 proc.), vyrų (47 proc.) respondentų nuomonės sutapo dėl patogesnės laisvalaikio praleidimo erdvės (žr. 12 pav.).

12 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas kas skatintų dažniau lankytis bibliotekoje (proc.)

Apibendrinus galima teigt, jog apklausos dalyviai dažniau naudotusi edukacinėmis paslaugomis, jeigu būtų įvairesnė edukacinių paslaugų pasiūla, tačiau darbuotojų profesionalumo, mandagumo ir paslaugumo respondentų nuomone netrūksta. Tik 9 proc. moterų ir 10 proc. vyru respondentų nurodė, kad dažniau naudotusi edukacinėmis paslaugomis, jeigu darbuotojai būtų profesionalesni. Taigi respondentai mano, kad bibliotekininkai – edukatoriai yra pakankamai profesionalūs vykdyti įvairesnes edukacines paslaugas.

Tyrimu buvo svarbu išsiaiškinti, kaip respondentai vertina reklamos ir komunikacijos priemones, organizuojant ir vykdant edukacines paslaugas ŠRSVB. Tyrimo metu nustatyta, kad respondentai teigiamai įvertino žodinę komunikaciją. Taip mano 64 proc. moterų respondentų ir 70 proc. vyru respondentų. Apie 40 proc. moterų ir vyru respondentų teigiamai įvertino vizualinę komunikaciją – informaciją bibliotekos stenduose ir lankstinukuose bei skrajutėse. Taip pat apie 40 proc. gerai įvertino informacijos sklaidą ŠRSVB internetinėje svetainėje. Aktualiausi respondentų pasirinkimai išryškėja 9 lentelėje.

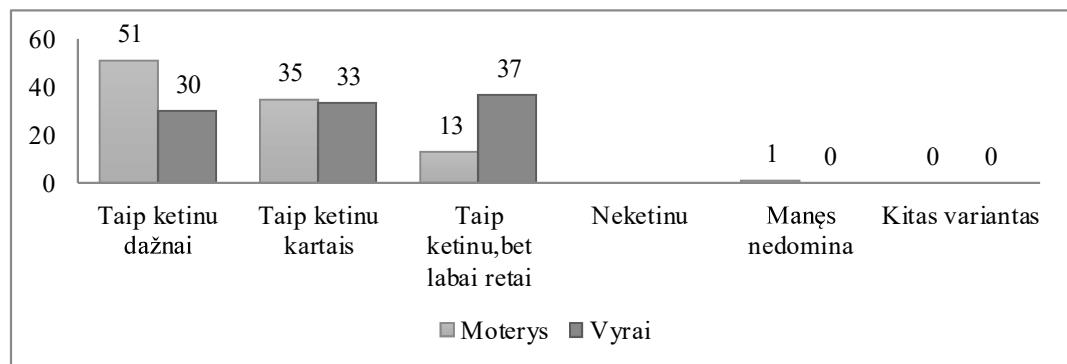
9 lentelė

ŠRSVB reklamos ir komunikacijos priemonių viešinimas (proc.)

Vertinimas Teiginiai	Lytis	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Blogai	Labai blogai	Neturi nuomonės
Bibliotekos internetinė svetainė	Moterys	30	43	12	0	0	15
	Vyrai	33	17	17	3	0	30
Informacija bibliotekos stenduose	Moterys	37	43	10	1	0	8
	Vyrai	33	40	13	0	0	13
Lankstinukai/ skrajutės	Moterys	23	42	20	0	0	15
	Vyrai	17	40	13	7	0	23
Informacija spaudoje	Moterys	19	33	24	1	0	23
	Vyrai	7	30	33	0	3	27
Informacija vietinėje žiniasklaidoje	Moterys	19	38	19	1	0	23
	Vyrai	10	30	27	3	3	27
Bibliotekininkų žodinė informacija	Moterys	64	33	3	0	0	0
	Vyrai	70	27	0	0	0	3

Apibendrinus galima teigt, kad respondentai labiau vertina žodinę bei vizualinę komunikaciją nei reklamos ir komunikacijos priemones virtualioje erdvėje, tačiau apie 20 proc. respondentų vyru ir moterų neturi nuomonės apie ŠRSVB reklamos ir komunikacijos priemonių viešinimą.

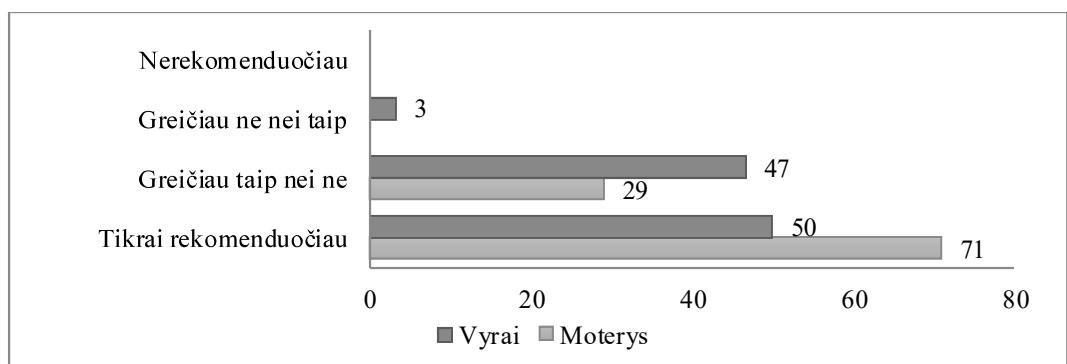
Atliekant tyrimą buvo svarbu žinoti, ar respondentai ketina ateityje naudotis bibliotekos edukacinėmis paslaugomis. Analizuojant apklausos rezultatus buvo išsiaiškinta ir nustatyta, kad 51 proc. moterų respondenčių ir 30 proc. vyru respondentų ateityje ketina naudotis edukacinėmis paslaugomis, tačiau 37 proc. vyru respondentų ir tik 13 proc. moterų respondenčių ketina naudotis edukacinėmis paslaugomis, bet labai retai. Respondentų atsakymai iliustruojami 13 paveiksle.

13 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas apie ketinimą naudotis edukacinėmis paslaugomis ŠRSVB (proc.)

Apibendrinus respondentų nuomonę galima teigti, kad edukacinėmis paslaugomis ateityje ketina naudotis apklaustieji vyrai ir moterys, tačiau vyrai respondentai edukacinėmis paslaugomis ateityje ketina naudotis, bet labai retai. Vadinas ŠRSVB edukacinės paslaugos yra būtinios, naudingos, prieinamos savo turiniu ir forma, tačiau vyru respondentus ŠRSVB edukacinės paslaugos domina mažiau, nei moteris respondentės.

Atliekant tyrimą respondentų buvo klausiamos, ar rekomenduotų naudotis ŠRSVB edukacinėmis paslaugomis savo draugams, pažiūstamiesiems. Tyrimu nustatyta, kad 71 proc. vyru respondentų ir 50 proc. moterų respondenčių edukacines paslaugas tikrai rekomenduotų o 47 proc. moterų respondenčių ir 29 proc. vyru respondentų greičiausiai rekomenduotų šias paslaugas. Respondentų atsakymai iliustruojami 14 paveiksle.

14 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas ar jie rekomenduotų edukacines paslaugas savo draugams ir pažiūstamiesiems ŠRVSB (proc.)

Taigi galima teigt, kad ŠRSVB edukacinės paslaugos respondentų vyrų ir moterų nuomone yra reikalingos ir jas respondentai rekomenduočiai savo draugams ir pažįstamiems.

Tyrimo rezultatų apibendrinimas. Išnagrinėjus respondentų demografinius duomenis, nustatyta, kad savo nuomonę apie ŠRSVB edukacines paslaugas pagal lyti pareiškė dauguma moterų. Pagal socialinę padėtį – dirbančios, pagal amžių – 50-59 metų ir turinčios aukštajį išsilavinimą. Vyrai sudaro mažiau nei trečdalį apklaustujų, pagal socialinę padėtį dirbantys, turintys specialųjį išsilavinimą ar aukštajį išsilavinimą ir priklauso 50-59 metų grupei.

Analizujant respondentų požiūrį į biblioteką ir jos paskirtį išsiaiškinta, kad dauguma respondentų tiek vyrų, tiek moterų teigimu, ŠRSVB suvokiamą, kaip švietimo ir kultūros židinys. Daugiau nei pusė vyrų ir moterų teigė, kad ŠRSVB svarbi kaip neformalaus ugdymo erdvė.

Tyrimu nustatyta, kad daugumai vyrų ir moterų ŠRSVB paslaugų pakanka. Respondentų vyrų ir moterų nuomone dokumentų skolinimas į namus yra reikalingiausia paslauga ŠRSVB.

Beveik pusė respondenčių moterų mano, kad reikalingi organizuojami renginiai ŠRSVB, tačiau tik du penktadaliai vyrų mano, kad edukacinės veiklos yra reikalingos. Dauguma respondentų vyrų bei moterų nuomone profesinės kvalifikacijos tobulinimas ŠRSVB jiems nėra svarbus. Trečdalis vyrų labai retai dalyvauja edukacinėse veiklose, o trečdalis moterų kartais. Tačiau vyrai dažniau naudojasi skaityklose paslaugomos nei moterys. Taip mano trečdalis apklaustujų ir vyrų, ir moterų ŠRSVB organizuojamuose renginiuose labai retai lankosi trečdalis apklaustujų vyrų ir kartais beveik pusė apklaustujų moterų. Trečdalis moterų retai naudojasi skaityklų paslaugomis, tačiau beveik pusė apklaustujų vyrų kartais naudojasi skaityklų paslaugomis.

Analizujant edukacinių paslaugų būtinumą ir žinomumą, išsiaiškinta, kad edukacinės paslaugos bibliotekoje daugumai respondentų yra žinomas ir būtinosis. Dauguma respondentų vyrų ir moterų visiškai pritaria arba pritaria šiemis teiginiams.

Apibendrinus galima teigt, kad respondentų moterų ir vyrų nuomonės apie edukacinių paslaugų pakankamumą sutapo arba iš dalies sutapo, nors vyrai respondentai pažymėjo, kad jiems trūksta, konkursų, viktorinų, protmūšių, parodų, knygų aptarimų, susitikimų su žymiais žmonėmis o moterims respondentėms trūksta kalbų, menų mokymų, kūrybinių dirbtuvų, seminarų, mokymų, konferencijų, forumų, diskusijų.

Analizujant edukacinių paslaugų rūšis išsiaiškinta, kad dauguma respondentų ir vyrus, ir moteris domina kultūriniai ir mokomieji renginiai (edukacinės programos, konkursai, kūrybinės dirbtuvės, viktorinos). Beveik pusė moterų labiau domina seminarai, mokymai, konferencijos, o

jvairaus pobūdžio mokymai nuo kalbų iki kompiuterinio raštingumo domina beveik du ketvirtadalius moterų. Dauguma vyru nedomina profesiniai renginiai.

Apibendrinus galima teigt, kad daugiau kaip pusė apklaustujų moterų mano, jog edukacinės paslaugos yra naudingos, kadangi jos skatina kūrybiškumą, žingeidumą, domėtis kultūra bei lankytis bibliotekoje ir yra neatsiejamos nuo pažinimo, akiračio plėtimu ir asmenybės tobulinimo. Respondentų vyru nuomonė išryškėjo, kad vykdomos edukacinės paslaugos yra kaip paskatinimas lankytis bibliotekoje.

Daugiau kaip puse apklaustujų moterų mano, kad edukacinės paslaugos skatina domėtis kultūra, taip pat skatina bendruomeniškumą. Du penktadaliai vyru mano, kad skatina žingeidumą bei suteikia žinių.

Analizujant ŠRSVB edukacinių programų naudingumą respondentų vertinimui buvo pateiktos 7 edukacinės programos, skirtos dalyvių lavinimui, ugdymui, tobulėjimui, akiračio plėtimui. Tyrimu išsiaškinta, kad daugiau kaip dvieji ketvirtadaliams moterų yra naudinga edukacinė programa „Spalvų ir smėlio magija kūryboje“, o trečdaliui moterų programa „Ebru menas – tapymas ant vandens“ labai naudinga. Tačiau du trečdaliai vyru respondentų neturi nuomonės apie vykdomas edukacines programas ŠRSVB. Daroma prielaida, kad vyrams neįdomios, nenaudingos vykdomos edukacinės programos arba yra nežinomos ir nebūtinės.

Išnagrinėjus ŠRSVB edukacinię aplinką nustatyta, kad respondentai vyrai ir moterys ją vertina teigiamai. Du penktadaliai moterų gerai vertina baldus, trečdalis moterų puikiai – organizatorius, vykdančius užsiėmimus. Trečdalis vyru ir du penktadaliai moterų gerai vertina interjerą, patalpų estetiką. Galima daryti prielaidą, kad ŠRSVB edukacinię aplinka atitinka vartotojų poreikius.

Dažniau lankytis ŠRSVB vartotojus skatintų, jeigu būtų jvairesnė edukacinių paslaugų pasiūla ir renginių įvairovė, taip teigė du trečdaliai respondenčių moterų. Vyrai respondentai norėtų kultūrinių renginių ir susitikimų su žymiais žmonėmis įvairovės.

Dauguma respondentų vyru ir moterų nuomone žodinė komunikacija yra tinkamiausia reklamos ir komunikacijos priemonė. Du penktadaliai moterų ir vyru respondentų teigiamai įvertino vizualinę komunikaciją – informaciją bibliotekos stenduose ir lankstinukoose bei skrajutėse. Tačiau trečdalis respondentų vyru ir moterų neturi nuomonės apie ŠRSVB reklamos ir komunikacijos priemonių viešinimą.

Apibendrinus galima teigt, kad vykdomos ŠRSVB edukacinės paslaugos tenkina respondentus vyrus ir moteris.

IŠVADOS

1. Viešųjų bibliotekų edukacines paslaugas galima apibrėžti kaip paslaugas, orientuotas į ugdymą, lavinimą, atradimą, išmokimą, pažinimą. Pagrindinė edukacinių paslaugų paskirtis yra orientuotis į vartotojų žinių, kompetencijų, gebėjimų plėtrą, skatinti kūrybiškumą, ugdyti žmogaus gebėjimų įvairovę, suteikti galimybę igyti naujų žinių, tobulinti kompetencijas, stiprinti vertybes ir svarbias nuostatas, kurias žmogus turi tinkamai pritaikyti asmeniniame gyvenime ir profesinėje aplinkoje.
2. Viešosiose bibliotekose organizuojamos edukacinės paslaugos dažniausiai įvardijamos kaip renginiai. Renginius galima sugrupuoti pagal paskirtį – tai kultūriniai, profesiniai, mokomieji, neformalaus ugdymo renginiai; pagal tikslus – tai laisvalaikio, informaciniai, švietimo renginiai. Renginiai viešosiose bibliotekose yra labai įvairūs pagal vykdymo formas – tai tradiciniai ir netradiciniai. Viešosiose bibliotekose galima išskirti šias edukacinių paslaugų kryptis: renginių organizavimas, kraštotoiros, etninė ir meninė veikla. Svarbi ir edukacinė aplinka bibliotekoje – tai yra dinamiška informacinė mokymosi veiklos erdvė, kurią sudaro kompleksas veiksnių: bibliotekos vartotojai kaip ugdytiniai, bibliotekininkai ar kiti specialistai kaip ugdytojai, ugdymo turinys, kurį pasirenka ugdytojai, orientuotas į vartotojų poreikius bei bibliotekos erdvę su priemonėmis, technologijomis, įrankiais.
3. Tyrimu nustatyta, kad respondentai ŠRSVB edukacines paslaugas vertina teigiamai. Tieki vyrai, tiek moterys edukacines paslaugas pripažista kaip būtinas ir naudingas. Respondentų ir vyru, ir moterų nuomone jie ŠRSVB dažniau lankosi pasiskolinti knygas į namus, nei naudotis edukacinėmis paslaugomis. Edukacinėmis paslaugomis ateityje ketina naudotis apklaustieji vyrai ir moterys, tačiau vyrai rečiau nei moterys. Respondentai ir vyrai, ir moterys pažymėjo, kad jie daugiau tikisi kultūrinų renginių, jų nuomone pakankamai yra mokomujų renginių, t.y. kompiuterinio raštingumo mokymų. Apklausos dalyviai ir vyrai, ir moterys dažniau naudotusi edukacinėmis paslaugomis, jeigu būtų įvairesnė edukacinių paslaugų pasiūla, tačiau darbuotojų profesionalumo, mandagumo ir paslaugumo respondentų nuomone netrūksta. Tyrimu išsiaiškinta, kad dauguma respondentų ir vyru, ir moterų pritaria, kad jie žino apie organizuojamas edukacinių paslaugas ŠRSVB, tačiau tyrimo rezultatai rodo, kad vyrams respondentams trūksta informacijos apie organizuojamas edukacines paslaugas. Apklaustieji vyrai ir moterys gerai vertina ŠRSVB edukacinię aplinką. Taigi galima teigti, kad edukacinė ŠRSVB aplinka yra tinkama vykdyti ir organizuoti edukacines paslaugas.

REKOMENDACIJOS

Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotojui:

1. Rekomenduojama atlikti kokybinį tyrimą, kuris nustatyti edukacinių paslaugų poreikį ir jų kokybės vertinimą vyru ir moterų požiūriu.

Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos informacijos ir kraštotoyros skyriui:

1. Rekomenduojama parengti edukacinių programų ciklus, skirtus suaugusiems ŠRSVB vartotojams. Edukacinių programų ciklai galėtų būti skirti tikslinėms moterų arba vyru auditorijoms. Moterims – kulinarijos, floristikos, rankdarbių temomis. Vyrams – informacinių technologijų, fotografijos, 3D modeliavimo veikloms.

BIBLIOGRAFIJŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

1. *ALA's Core Competences of Librarianship*. American Library Association. (2009). Žiūrėta 2020-12-14 internete: <http://www.ala.org/educationcareers/sites/ala.org.educationcareers/files/content/careers/corecomp/corecompetences/finalcorecompstat09.pdf>
  2. Atkočiūnienė, V., ir Vabolytė, K. (2011). Alytaus rajono socialinės infrastruktūros paslaugų prieinamumas kaimo gyventojams. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development. Research papers*, 2 (26). 14–2. Žiūrėta 2021-03-29 internete: <http://vadyba.asu.lt/26/14.pdf>
  3. Bagdonienė, L., ir Hopienė, R. (2015). *Paslaugų marketingas ir vadyba*. Kaunas: Kauno technologijos universitetas.
  4. *Bibliotekų plėtros strateginės kryptys 2016–2022 metams*. (2016). Žiūrėta 2020-11-06 internete: <https://lrk.m.lrv.lt/lt/naujienos/nustatytos-biblioteku-pletros-strategines-kryptys-2016-2022-metams>
  5. Biveinis, P. (2018). Kultūros funkcijos ir jų realizavimas savivaldybių viešujų bibliotekų veikloje. *Šiandien aktualu*, 58 (1), 58–106.
  6. Bowdin, G., O'Toole, W., Allen, J., Harris, R., ir McDonnell, A. (2006). *Eventsmanagement*. Žiūrėta 2021-05-25 internete: https://www.academia.edu/29403848/Bowdin_G_Allen_J_O_Toole_W_Harris_R_McDonnel_I_I_2006_Events_management
  7. Burgan, B., Mules, T. (2001). Reconciling costbenefit and economic impact assessment for event tourism. *Tourism Economics* 7, 321–330. Žiūrėta 2021-03-29 internete: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.5367/000000001101297892>
  8. Colardyn, D., ir Bjornavold, J. (2004). Validation of formal, non-formal and informal learning: policy and practices in EU member states. European. *Journal of Education*, 1(39), 69-89. Žiūrėta 2021-02-10 internete: https://www.competences.info/ibak/root/img/pool/docs/open/bjornavold_colardyn_example_en.pdf
  9. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas. (2000). Vilnius.
  10. *Edukacija bibliotekoje: galimybės ir iššūkiai*. (2017). Žiūrėta 2021-03-29 internete: <https://www.pavb.lt/wp-content/uploads/2019/04/Elektroninis-leidinys-Edukacija-bibliotekoje-galimyb%C4%97s-ir-i%C5%A1%C5%A1%C5%A1%C5%ABkiai.pdf>
  11. *Edukacine aplinka*. (2015). Žiūrėta 2020-11-29 internete: <https://ec.europa.eu/epale/lt/content/edukacine-aplinka-ir-ja-nusakantys-kriterijai-suaugusiujusvietimo-kontekstas>

12. *Epale Europos suaugusiuju mokymosi elektroninė platforma.* (2016). Žiūrėta 2021-01-28 internete: <https://ec.europa.eu/epale/lt/content/biblioteka-pazangi-uzsienio-kalbu-mokymosi-vieta>
13. *Europa 2020: Pažangaus, tvaraus ir integracnio augimo strategija.* (2010). Briuselis. Europos Komisijos komunikatas. Žiūrėta 2020-11-12 internete: : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_lt
14. Getz, D. (2008). Event tourism: definition, evolution, and research. *Tourism Management* 29, 403–4. Žiūrėta 2021-01-26 internete: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261517707001719>
15. Getz, D., ir Page, S. J. (2016). *Event studies: Theory, research and policy for planned events.* Routledge. Žiūrėta 2021-01-26 internete: <https://www.routledge.com/Event-Studies-Theory-research-and-policy-for-planned-events/Getz-Page/p/book/9781138899155>
16. Glosienė, A., ir Manžuch, Z. (2009). Esminės funkcijos. *Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadovas.* (p. 103 – 109). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
17. Grigas, V. (2011). Bibliotekininko edukatoriaus ugdymo galimybės: Lietuvos atvejis. *Informacijos mokslai*, 58, 74-92. Žiūrėta 2021-01-26 internete: <https://www.zurnalai.vu.lt/informacijos-mokslai/article/view/3121/2247>
18. Gudauskas, R., ir Abazoriuvienė, D. (2016). *Biblioteka – visiems atviri žinių ir idėjų namai.* Žiūrėta 2020-11-06 internete: <https://www.delfi.lt/partnerio-turinys/archive/biblioteka-visiems-atviri-ziniu-ir-ideju-namai>
19. Herlemann, K. (2013). *Kultūrinė edukacija – kas tai?* Žiūrėta 2020-01-22 internete: <https://www.goethe.de/ins/lt/lt/kul/mag/20490213.html>
20. Ilgevičienė, M. (2017). Edukacinė veikla užsienio šalių viešosiose bibliotekose: literatūros apžvalga. *Šiandien aktualu: straipsnių rinkinys bibliotekininkams*, 57, 88-109. Žiūrėta 2021-01-12 internete: https://drive.google.com/file/d/0B_-73IZKEJy5NXkzRHA3WUY3bFU/view
21. *IFLA Strategic Plan / Key Initiatives.* (2017). Žiūrėta 2020-11-29 internete: <http://www.ifla.org/files/assets/indigenous-matters/publications/action-planindigenous-matters-section-oct2015-1.pdf>
22. *Inovacinių bibliotekos paslaugos, sprendimai ir metodai skirtingu kartu klientų grupėms strateginės gairės.* (2019). Žiūrėta 2021-01-30 internete: file:///D:/Biblioteka/Downloads/inovacines_bibliotek_2019_1.pdf

23. Janavičienė, D. (2009). Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kultūrinė komunikacija kaimo bendruomenėse. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 3 (16), 193–201.
24. Jucevičienė, P. (2010). *Universiteto edukacinė galia: atsakas į XXI amžiaus iššūkius*. Kaunas: Technologija.
25. Jucevičienė P., ir Tautkevičienė G. 2002. Universiteto bibliotekos mokymosi aplinkos samprata. *Konferencijos Aukštasis mokslo – žinių visuomenei medžiaga*. Kaunas: KTU.
26. Kanapickaitė, J. (2017). Edukacinės veiklos bibliotekoje samprata. *Šiandien aktualu: straipsnių rinkinys bibliotekininkams* 57, 110-119. Žiūrėta 2020-12-20 internete: https://drive.google.com/file/d/0B_-73IZKEJy5NXkzRHA3WUY3bFU/view
27. Kanapickaitė, J., ir Ambrašiūnienė, V. (2015). *Meninių edukacinių programų kūrimas bibliotekose*. Žiūrėta 2020-12-20 internete: <https://core.ac.uk/download/pdf/132263381.pdf#page=52>
28. Kijauskaitė, G., ir Alėbaitė, I. (2016). *Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ dalyvių tyrimas*. Žiūrėta 2020-12-20 internete: http://3erdve.lt/media/public/Tyrimai_2016/bp2_kokyb_projektu_dalyviai_v2.pdf
29. Kotler, Ph., ir Keller, K. L. (2006). *Marketing Management 12e*. Žiūrėta 2021-01-20 internete: https://www.researchgate.net/profile/Philip-Kotler-2/publication/225084026_Marketing_Management/links/5509bd450cf26198a63994d8/Marketing-Management.pdf
30. Kulikauskienė, K. (2019). Socialiai įtraukios bibliotekos samprata besikeičiančioje visuomenėje. *Socialiniai tyrimai* 42(1), 67-78. Žiūrėta 2020-11-18 internete: <https://journals.su.lt/socialiniai-tyrimai/article/view/265/182>
31. Labanauskaitė, D., ir Šturalo, O. (2014). Paslaugos kokybės įtakos veiklos pelningumo rodikliams vertinimas. *Tiltai*, 3, 91–107. Žiūrėta 2021-03-31 internete: <http://journals.ku.lt/index.php/tiltai/article/view/886/pdf>
32. Langvinienė, N., ir Vengriena, B. (2008). *Paslaugų teorija ir praktika*. Kaunas: Technologija
33. Lankes, R. D. (2012). *Expect More: Demanding Better Libraries For Today's Complex World*. Žiūrėta 2020-12-18 internete: <https://davidlankes.org/wp-content/uploads/2014/01/ExpectMoreOpen.pdf>
34. Lankes, R. D. (2011). *The atlas of new librarianship*. Žiūrėta 2020-12-18 internete: <https://muse.jhu.edu/book/33647>
35. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. (2012). Žiūrėta 2020-12-22 internete: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-02-04-lietuvos-pazangos-strategija-lietuva-2030/>

36. *Lietuvos bibliotekų įstatymas.* (2013). Žiūrėta 2020-12-26 internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/dea3eb3072d211e3a017ebc0cf91d114>
37. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.* (2011). Žiūrėta 2020-12-18 internete: https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Lietuvos-Respublikos-svietimo-istatymas_svieststrat.pdf
38. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas.* (2002). Žiūrėta 2021-02-06 internete: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAP/TAIS.169795/>
39. Lipnickienė, I., Stanikūnienė, B. (2012). *Edukacinių paslaugų verslo ypatumai.* Žiūrėta 2021-04-03 internete: <https://tva.ktu.edu/wp-content/uploads/sites/312/2018/09/mskz-2012.pdf#page=74>
40. Lobanova, L., ir Rakauskas, A. (2017). Integruota rinkodaros komunikacija: edukacinių renginių rėmimo virtualių platformų vertinimas. *Informacijos mokslai*, 78, 84. Žiūrėta 2021-02-12 internete: <https://www.zurnalai.vu.lt/informacijos-mokslai/article/view/10836/8971>
41. Lukošiūnienė, V. (2014). *Kvalifikaciją tobulinančių suaugusiųjų mokėjimo mokyties kompetencijos raiška ir ugdymas: daktaro disertacija.* Žiūrėta 2021-01-18 internete: http://www.lssa.smm.lt/lt/wp-content/uploads/2014/06/Lukosuniene_Disertacija.pdf
42. Manžuch, Z, Macevičiūtė, E., ir Adomavičius, B. (2012). *Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešujų bibliotekų plėtros veiksnių ir tendencijų analizė.* Žiūrėta 2021-02-12 internete: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2012_Biblioteku_veiksni_ir_tendenciju_analize.pdf
43. *Naujoviškos viešosios bibliotekos gaires.* (2011). Žiūrėta 2021-01-31 internete: http://www.bibliotekospazangai.lt/media/public/Dokumentai/Naujoviskos_bibliotekos_gaires.pdf
44. Pranulis, V., Pajuodis, A. ir kt. (2012). Marketingas. 4-asis pataisytas ir papildytas leidimas. Vilnius: Garnelis.
45. Pretty, N. J. (1995). *Participatory learning and action.* London: IIED.
46. Protz, K. (2016). *Edukation.* . Žiūrėta 2021-01-24 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-662-49744-9_21
47. Pukelytė, R. (2010). Universitetinių studijų kaip paslaugos kokybės vertinimas: dimensijos ir kriterijai. *Aukštojo mokslo kokybė*, 7, 155-175. Žiūrėta 2021-03-31 internete: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/695/1/ISSN2345-0258_2010_N_7.PG_155-175.pdf
48. Saiful Islam, K. M. (2009). The Role of Libraries in Education. *Library Science*, 1. Žiūrėta 2020-12-29 internete: <http://www.infoscientetoday.org/library-science/the-role-of-libraries-in-education.html>

49. Sibrian, I. (2009). *Metodologiniai skaitymo kultūros tyrimų aspektai: pedagoginė paradigma Lietuvos bibliotekininkystėje po 1918 m.: daktaro disertacija*. Žiūrėta 2020-12-18 internete: <https://epublications.vu.lt/object/elaba:1939347/index.html>
50. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2020 metų veiklos ataskaita. (2021). Žiūrėta 2021-05-14 internete: <https://srsvb.lt/wp-content/uploads/2021/04/Siaulių-rajono-SVB-2020-m-veiklos-ataskaita.pdf>
51. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatai. (2020). Žiūrėta 2021-05-10 internete: <https://srsvb.lt/wp-content/uploads/2020/10/SRSVB-Nuostatai-2020.pdf>
52. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra. (2018). Žiūrėta 2021-05-10 internete: <https://srsvb.lt/wp-content/uploads/2014/07/STRUKT%C5%AARA-plus-2018-m.pdf>
53. Tarptautinių žodžių žodynas. (2013). Vilnius.
54. UNESCO viešųjų bibliotekų manifestas. (2001). Žiūrėta 2020-11-25 internete: : <https://www.ifla.org/>
55. Valaitytė, A. (2018). Edukacinė veikla bibliotekoje = edukaciniai renginiai? *Šiandien aktualu: straipsnių rinkinys bibliotekininkams* 58, 173-180. Žiūrėta 2021-01-12 internete: <https://drive.google.com/file/d/1uFGYZYsTqEENMnS9GIA1EauqvKmbPt2T/view>
56. Žukauskiénė, R. (2008). *Kokybiniai ir kiekybiniai tyrimai*. Žiūrėta 2021-05-06 internete: <rzukausk.home.mruni.eu/wp-content/uploads/kokybiniai-ir-kiekybiniai-tyrimai.ppt>

PRIEDAI

Paraiška atlikti tyrimą organizacijai aktualia temą

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 6, LT-81183 Kursėnai, Šiaulių r., tel. (8 41) 52 51 02,
el. p. info@srsvb.lt. Nuomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190041752

Šiaulių valstybinės kolegijos
Verslo ir technologijų fakulteto
Vadybos ir komunikacijos katedros
vedėjai dr. Rasa Pocevičienė

2021-01-12 Nr. S-3 (1.11.2)

DĖL PARAIŠKOS ATLIKTI TYRIMĄ BIBLIOTEKAI AKTUALIA TEMA

Prašytume, kad Informacijos valdymo ištęstinių studijų programos studentė Rimvida Linauskiene atliktų tyrimą bibliotekai aktualia tema „Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos edukacinės paslaugų analizė vartotojų požiūriu“.

Prašytume kokybiškai parengti ir apginti baigamojo darbo tyrimo rezultatų ataskaitą pateikti įstaigai, nes esame suinteresuoti gautus tyrimo rezultatus bei rekomendacijas pritaikyti praktiškai.

Direktorė

Ingrida Klupšaitė

Prašymas leisti naudoti organizacijos duomenis

leidėjui

Šanymo
2011-01-12

Šiaulių rajono savivaldybės
viešosios bibliotekos
L. UTA
2011-01-12 Nr. 6

**ŠIAULIŲ VALSTYBINĖS KOLEGIOS
VERSLO IR TECHNOLOGIJŲ FAKULTETO
VADYBOS IR KOMUNIKACIJOS KATEDROS
INFORMACIJOS VALDYMO IŠTESTINIŲ STUDIJŲ PROGRAMOS**

4 KURSO STUDENTĖ

Rimvilda Linuskičienė

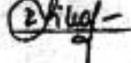
Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriėlė
Ingrida Kuplaitei

PRAŠYMAS LEISTI NAUDOTI ORGANIZACIJOS DUOMENIS BAIGIAMAJAME DARBE

2021-01-12

Ginkūnai

Prašau leisti man savo baigiamajame darbe, kurio tema „Šiaulių rajone savivaldybės
viešosios bibliotekos edukacinės paslaugų analizė vartotoju požiūriu“, naudoti šiuos
organizacijos duomenis: organizacijos pavadinimą, rekvizitus, veiklos dokumentus, statistiką,
statistinius duomenis ir tyrimo metu surinktus duomenis.

Rimvilda Linuskičienė

SUDERINTA

(pareigų pavadinimas)

(pavadinimas)

(vardas, pavardė)

(data)

Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra

Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos
direktorius 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr.V-97
1 priedas

